

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 7 (1722) 1983 VASARIS-FEBRUARY 17

• "AUŠROS" METAI •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

• 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Tikrai ateisianti diena

Iki šiol Lietuvai karaliauja Maskva. Aukos žmonėmis ir kalėjimuose, areštuose, darbo stovyklose bei psichiatrinėse ligoninėse tūkstančių prarasta sveikata nepadėjo. Slapti leidiniai, Katalikų Bažnyčios spirtis, okupanto atžvilgiu nepalankios gventojų nuotaikos sukrovė gausias atsparumo atsargas tautai, bet laisvės neiškovojo. Išeivija savo pastangomis, kartais sumaniomis ir reikšmingomis, viltį palaikė ir pasaulyje skleidė retai minimo krašto vardą, tačiau vaisių — mažai yra ką pasverti. Mažai yra ką pasverti, nes čia ir anapus numestos seklos dygsta lėtai, auga lėtai. Tautų laboratorijos, gaminančios laisvę, reikalauja daug laiko.

LIETUVAI karaliauja Maskva, o mes prisimenam dieną, nudžiuginusią mus kažkada kuriam laikui, vėliau išblėsusią, bet ir vėl ateisiančią — Nepriklausomybės šventę. Buvusioji pasirinko vasario šešioliktąją, laukiama ir tikrai ateisianti turės naują datą. Tačiau abiejų prasmė viena: savų rankų tvarkoma Lietuvos valstybė.

Išeivija darbus, skirtus valstybinei Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, daugiausia kreipė ir kreipia politinių krosnių link Vakarų pasauly. Tai Vašingtonas, Otava, visokie senatoriai, visokie jų tarnai. Ir, žinoma, ne vienas dūmas, šitų motorų išspaus-tas, buvo mums naudingas, net būtinas. Tačiau nelaimė, kad po-litinės krosnys greitai dega, ir nuolatos reikia jas maitinti.

Amerikoj ateina naujas prezidentas su savo žmonėmis, ir prie jų turime priprasti. Pasikeičia senatoriai, kongresmanai, vėl bėgam su jais susipažinti, kai bėgioti galinčių žmonių, kai pinigų, keliones dengiančių, tiek mažai. Šis ratas nesustojo ir nesustos, nes tikriausiai draugai, palikę valdžią, nei įtakos, nei noro mums pagelbėti neturi.

YRA ANTRA dirva, mažiau liesta. Kai ten jauga medis, rinkimai ir kiti politikos šturmai jo neišgriauna. Daug pastovesnė, bangavimų nepaisanti dirva. Tai senų įpročių vadinami kultūriniai laukai.

Sociologas ar istorikas, susidomėjęs Lietuva, ilgai jos nepamiš — tai ypatingos situacijos šalis. Jau luomų padėtis vidur-amžių laikais daug skirtingesnė, kaip kitur Europoje. Jau būdas ir kalba žmonių savotiški: gausių, netaikių kaimynų apsupti ne-nutautėjo, neišnyko, bet laikėsi savųjų papročių, į rytus veržėsi, Lenkijai valdovus gimdė, patys Lenkijos glėbį įstrigo, vėliau su ja carų šeiminkavimą kentėdami. Po Pirmo pasaulinio karo, apiplėšti ir nuteruoti, valstybė atsikūrė, skubėjo pažangon. Nei slavų netvarkos, nei tinginio nepaveikė, išliko vakariečiai. Kai Amerika su Anglija lengva ranka, lyg savo nuosavybę, juos Kremliu perdavė, užliejo pragaras — trėmimai ir žudynės, ta-čiau keista tauta, lietuviai, nepakriko.

Ką mokslo žmonės patiria, tuo jie nenutrūkstamai naudojami, tą skleidžia ir kitiems. Jie suteikia minias, kurios vėliau politi-kams diktuoja. Štai Vytautas Vardys cituojamas tarptautiniuose veikaluose. "Lituanus", "LKB Kronika", "Violations of Human Rights" randa kelius į svetimųjų visuomenę. Lietuvos baisi auka tai televizijoje, tai spaudoje paminima mus artimiaus pažinusių Europos žurnalistu. Ne vieną kartą ir ne vieną augštos mokyklos auditorijoje nugirstame amerikiečių profesūrą apie Lietuvą išsi-tariant palankiai. Ir šių visų draugų nesiekia rinkimų ilty.

PRISIMINKIME Gandhi. Tautai siekdamas savarankiškumo, jis nesiderėjo su Anglijos primais, bet pasaulio opi-niją veikė, ją kreipdamas Indijos pusėn. Sadatas su Begi-nu aktų nerąšė. Jis reikalavo leidimo kalbėti Izraelio seime, kad išgirstų plačios masės pasauly, ne vien Izraelio vyriausybės nariai.

Politika — memorandumai, rezoliucijos, išgauti pareiškimai turi didelį svorį ir yra būtini, tačiau jie panašūs į neapdraustą taupytą indėlį banke. Stipriau turime spustelti tuos sunkiai matomus darbus, kurių vaisiai genda lėtai, be kurių ateitis bus silpnai garantuota.

Kad dūmai — nesantarvė, apsileidimas, vergavimas turtui, vilties praradimas, nutautėjimo ligos neužmigdytų, reikia daugiau pagarbos savo kilmei. Ir daugiau pajieškų bičiulystėms, neatšaldomoms politikos vėjų. Apie Jeruzalę pranašas sakė: "Tavęs daugiau nevadina Paliktąja". Mes apie Lietuvą pasisa-kykim, ne stebuklų galia pasiklioje, bet ryžtu ir tiesa remda-miesi: Tavęs ateityje nevadins Pavergtąja, nes išvengsime nu-kritusių, trąša virtusių, veltui augintų vaisių likimo.

Vytautas Volertas

KANADOS ĮVYKIAI

Pusančio milijono bedarbių

1983 m. pradžia Kanadoje bu-vo liūdna — sausio mėnesį be-darbių skaičius peržengė pu-santro milijono, pasiekdamas 1.598.000. 1982 m. gruodyje be-darbių buvo 1.494.000. Statisti-ka liudija aiškų bedarbių skai-čiaus padidėjimą per vieną mėnesį 104.000. Todėl juokin-gai atrodo statistikos biuro-kratų teigimas, remiantis se-zoniniu masteliu, kad iš tikrų-jų nedarbas Kanadoje 1982 m. gruodyje siekė 12,8%, o š. m. sausyje sumažėjo iki 12,4%. Šiuo atveju, atrodo, yra laimin-gesnės JA Valstybės, neišradu-sios to sezoninio mastelio ne-darbo drauda, kuri 1982 m. lap-kričio mėnesį bedarbiams iš-mokėjo \$863 milijonus. Lygi-nant šią sumą su 1981 m. lap-kričiu, konstatuojamas jos pa-didėjimas net 129%. 1982 m. iki lapkričio 30 d. nedarbo drau-dos išmokos pasiekė \$7,7 bili-jono. Spėjama, kad šios visų 1982 m. išmokos pasiekė rekor-dinę \$8,5 milijono sumą, kai ją (Nukelta į 8-tą psl.)

rimtų priemonių nedarbui su-mažinti. Net ir pernai paskelb-ta laikinių darbų palyginti ri-bota programa dar tik prade-dama įgyvendinti. Daugiausia buvo puolamas finansų minis-teris M. Lalondas, atsisakęs imtis specialių priemonių, ku-rios padidintų ir šiaip jau re-kordą pasiekusį deficitą. Tuos savo kritikus jis stengėsi nu-kreipti į darbo ministerį L. Axworthy, tą dieną nedalyva-vusį parlamento posėdyje.

Vėluojančia statistika pa-skelbia valstybinė Kanados ne-darbo drauda, kuri 1982 m. lap-kričio mėnesį bedarbiams iš-mokėjo \$863 milijonus. Lygi-nant šią sumą su 1981 m. lap-kričiu, konstatuojamas jos pa-didėjimas net 129%. 1982 m. iki lapkričio 30 d. nedarbo drau-dos išmokos pasiekė \$7,7 bili-jono. Spėjama, kad šios visų 1982 m. išmokos pasiekė rekor-dinę \$8,5 milijono sumą, kai ją (Nukelta į 8-tą psl.)

YRA ŠALIS, KUR UPĖS TEKA

LINKSMAI TARP GIRIŲ UŽIANČIŲ,

IR MEILIAI TARPŲ SAVĖS ŠNEKA

PRIE GIESMININKŲ VIEVERSIŲ.

O TĖVIŠKE! KOKS MIELAS KRAŠTAS,

KURIO NETEKAU TAIP ŪMAI,

TO NEIŠREIKŠ NĖ VIENAS RAŠTAS,

TAI PASAKYS VIENI JAUSMAI...

P. Vaičaitis

Laisvės dienos laukia pavergtą Lietuvą ir laisvą išeiviją

Illustracija Rimo Paulionio

Reikalauti laisvės Baltijos kraštams

Isidėmėtinas balsas šveicarų spaudoj Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių klausimu

Lietuvių bičiulis prof. J. G. Hoffmann išspausdino žurnale "L'Impact" 1982 m. lapkričio mėnesio laidoje straipsnį prancūzų kalba "Exiger la libération des pays baltes". Šis žurnalas yra leidžiamas Šveicarijos Ženevoje (4, Tour-de-l'Île, Genève, Suisse) ir turi tarptautinės politikos skyrių, kuriame gvildenamos opiosios politinės problemos.

Gražūs žodžiai

Pradžioje straipsnio auto-rius primena, kad demokrati-nių valstybių politikai pasi-žymi visokių pareiškimų per-teklumi ir labai retai juos paremia veiksmais. Tuo tarpu autoritetinėse valstybėse yra atvirkščiai — jų politikai ma-žiau kalba, bet daugiau veikia. Pvz. žmogaus teisių klausimu per pastaruosius 50 metų de-mokratiniuose kraštuose pa-rėdys labai daug pareiškimų, bet mažai veiksmų. Šiai kate-gorijai aš priklausau ir tragiš-kas Baltijos valstybių likimas.

Daugelis žmonių, net išsila-vinusių, tebemano, kad Estija, Latvija ir Lietuva tėra senos carinės Rusijos provincijos, gavusios nepriklausomybę po I D. karo, bet po II D. karo vėl atitekusios Sov. Sąjungai kaip Rusijos paveldėtai.

Autorius pabrėžia, kad balti-čiai nėra nei rusai, nei iš viso slavai, nors aplinkybių dėka kurį laiką priklausė Ru-sijai. Baltiečių kultūra, pa-pročiai, tradicijos, kalbos esančios skirtingos nuo rusų.

Sovietai ir amerikiečiai

Jei respektuojamos žmogaus teisės, juo labiau turėtų būti respektuojama Baltijos valsty-bių nepriklausomybė, nes tai absoliuti jų teisė.

Deja, Sov. Sąjunga tos teisės nepripažįsta. Helsinkio konfe-rencijoje ji norėjo, kad jos da-lyvės, jei ne pripažintų Balti-jos valstybių aneksijos, tai bent tyliai ją priimtų. Tiesa, Sov. Sąjunga norėjo pripažini-mo negavo, tačiau Helsinkio deklaracija įgalina ją toliau veikti šia linkme.

Nuo 1940 m. daugelis reikš-mingų valstybių atsisakė pri-pažinti de jure Baltijos valsty-bių aneksiją. Jų tarpe yra ir JAV, kurios iki šiol pasiten-kino gražiais žodžiais, bet sto-kojančiais veiksmingumu. Pa-dėtis pasikeitė atėjus į val-džią prezidentui Ronaldui Reaganui. Anksčiau JAV vy-riausybės oficialiuose pareiš-kimuose, skirtuose Baltijos valstybių atstovams, buvo pa-brėžiamas reikalas išgauti iš Sov. Sąjungos respektavimą žmogaus teisių. Atėjus naujai vyriausybei, pradėta pabrėžti reikalą neužmiršti Baltijos valstybių pažeisto valstybi-nio integralumo.

Griežtesnė laikysena

Tono bei nuotaikos pasikei-timą liudijo ir naujo JAV Vals-tybės Departamento sekreto-rius Aleksandro Haigo pirmi-eji pareiškimai, kurie buvo kontrastas sausam Prancūzijos užsienio reikalų ministerio pareiškimui. Pastarasis, at-

sakydamas parlamente 1982 m. gegužės 3 d. į Pierre Bas klau-simą Baltijos valstybių pripa-žinimo reikalu, pareiškė, kad Prancūzija nepripažino Balti-jos valstybių aneksijos 1940 metais, nesirengė jos pripa-žinti nei atvirai, nei tyliai. Jis taipgi paminėjo, kad Pran-cūzijos respublikos presiden-to pasirašytas Helsinkio ak-tas "nereiškia pripažinimo situacijų, kurių Prancūzija ne-buvo pripažinusi kitur" (žiūr. Journal Officiel de la Repub-lique Française 1982.V.3).

1982 m. gegužės 21 d. prez. R. Reaganas pareiškė Ameri-kos Baltiečių Laisvės Lygai: "Amerikos baltiečiai gerai supranta neįkainojamą lais-vės vertę. Galui bus užtikrin-ti, kad mano bendrapiliečiai gyvena jūsų viltimi išvysti vie-ną gražią dieną atstatytą lais-vę senosiose jūsų tėvynėse prie Baltijos krantų". Ta proga prezidentas dar kartą pabrė-žė, kad JAV niekad nepripa-žins prievartinio tų trijų vals-tybių įjungimo į Sov. Sąjun-gą, ir pasižadėjo ginti laisvo tautų apsisprendimo principą bei valdymo formos pasirinki-mo laisvę.

Sutartis, sukrėtusi Europa

Prof. J. G. Hoffmannas sa-vo straipsnyje primena, jog Eu-ropą sukrėtė vokiečių-sovietų sutartis, pasirašyta 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir papildyta rugsėjo 28 d. Ta sutartimi bu-vo pradėtas Europos padalini-mas, kuriame Sov. Sąjungai te-ko beveik pusė žemyno. Ketvir-

(Nukelta į 5-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

POLITINĖ KRIŽĖ IZRAELIUI ATNEŠĖ VYR. TEISEJO Y. KAHANO vadovauta komisija, tyrusi masines palestiniečių žu-dynes V. Beiruto Sabros ir Šatilos stovyklose 1982 m. rugsėjo 16-18 d.d. Ten buvo nužudyta apie 800 palestiniečių, įskaitant mo-teris ir vaikus. Žudynes atliko libaniečių falangistų milicinin-kai, į stovyklas įleisti Izraelio krašto apsaugos ministerio A. Šarono. Pastarasis teisinosi, kad niekas tada negalėjo numatyti tokios tragedijos. Tokiu pasiteisinimu komisija nepatikėjo, nes rugsėjo 14 d. buvo nužudytas Libano prez. B. Gemajelis, buvęs falangistų vadas. A. Šaronui, užėmusiam V. Beirutą, turėjo būti aišku, kad falangistai yra kupini keršto. Vyr. teisėjo Y. Kahano komisija A. Šaronui pripažino moralinę atsakomybę, pareikala-vo jo atsistatydinimo iš kra-

što apsaugos ministerio parei-gų arba viešo atleidimo. Komi-sija taipgi pareikalavo, kad būtų atleistas karinės žvalgy-bos viršininkas gen. mjr. Y. Saguy dėl nepakankamo savo pareigų atlikimo, o brigados gen. A. Jaronas, vadovavęs Iz-raelio kariuomenės daliniams Beirute, išjungtas trejiems me-tams iš atsakingų pareigų. Priekaištų neišvengė ir prem-jeras M. Beginas dėl perdide-lerio abejingumo, nepakankamo dėmesio tragiškiems įvykiams. Jų susilaukė ir užsienio reika-lų ministeris Y. Šamiras, pain-formuotas apie žudynes, nesie-męs priemonių joms sustab-dyti. Komisijos pasiūlymą ne-turėjo įsakomosios galios, bet su jais negalėjo visiškai nesi-skaityti premjero M. Begino vyriausybė, pradžioje netgi atmetusi jos sudarymą.

Ilgokas delsimas

Tik trečiame ministerių ka-binetu posėdyje 16:1 balsų re-zultatu buvo nutarta priimti vyr. teisėjo Y. Kahno komisi-jos nutarimus. A. Šaronas bu-vo vienintelis ministeris, bal-savęs prieš jų priėmimą. Jo atsistatydinimo pareikalavo net ir pasaulinės zionistų orga-nizacijos pirm. A. L. Dulzinas. A. Šaronas uždelsė savo atsi-statydinimą, neprisiimdamas jokios kaltės. Komisijos spren-dimą jis pavadino Kaino žen-klu, uždėtu ant kiekvieno iz-raelito kaktos ilgiems metams. Jis taipgi puolė JAV prez. R. Reagano taikos politiką, ją viešai pavadindamas kišimusi į kitos valstybės reikalus. A. Šaronas yra kietos linijos ša-lininkas, organizavęs invazi-ją į Libaną. Tarnaudamas ka-riuomenėje, dažnai susikirs-davo su jos vadais. Jam teko vadovauti "101" daliniui, ku-ris, keršydamas teroristams, įsiveržė į Jordanijos Kibijos kaimą ir ten susprogdino na-mus su 69 civiliais gyventoi-jais, kurių pusę sudarė mote-rys ir vaikai. Dėl šio inciden-to tada Jordaniją atsispręsė Izraelio premjeras D. Ben Gu-rionas. 1956 m. kare Sinajaus pusiasalyje A. Šaronas, nepai-sydamas įsakymų, puolė egip-tiečių tvirtovę, prarasdamas 38 savo karius, susilaukdamas

120 sužeistų. Netikėtame 1973 m. kare A. Šaronas vadovavo šarvuotųjų divizijai, kuriai pa-vyko persikelti per Sueso ka-nalą ir atkirsti egiptiečius. Daug kas A. Šaroną tada pava-dino Izraelio karaliumi, bet jis pasitraukė iš kariuomenės, matydamas, kad niekada ne-bus paskirtas kariuomenės vir-šininku. Įsijungęs politikon, padėjo M. Beginui laimėti par-lamento rinkimus 1977 m. ir pagaliau buvo paskirtas kra-što apsaugos ministru.

Savųjų kraujas

Tą vakarą, kai Izraelio mi-nisterių kabinetas premjero M. Begino įstaigoje patvirtino komisijos pasiūlymus, A. Ša-rono atsistatydinimo reika-lavo grupės "Taika dabar" de-monstrantai. Į jų eiles buvo įmesta granata, nužudžiusi atsargos karininką E. Green-weigą, sužeidusi tris policinink-us ir aštuonis demonstraci-jos dalyvius. Sužeistųjų eilė-se yra ir Izraelio vidaus reika-lų ministerio dr. Y. Burgo sū-nus Josefas, priklausančias tai-kos siekiančios grupės vadų eilėms. E. Greenweigo laidotu-vėse Haifoje dalyvavo Izraelio vicepremjeras D. Levy, opozi-cinės partijos vadas S. Pere-sas. Tik po šios tragedijos A. Šaronas paskelbė savo atstata-ydinimą, kurį vėliau patvir-tino ministerių kabinetas. Premjeras M. Beginas jį bet-gi ir toliau paliko savo kabine-te ministerių be portfelio, pats laikinai perėmęs krašto ap-saugos ministeriją. Vašingto-ne nuogastaujama, kad A. Ša-rono pažeminimas nepakeis kietos premjero M. Begino li-nijos.

Naujos raketos

Sovietų Sąjunga, pasirašiusi draugystės sutartį su Sirija 1981 m., pradėjo tiekti moder-niausias priešlėktuvinės "SA-5" raketas, kurios lig šiol ne-buvo išleidžiamos užsienin. Joms aptarnauti bus įsileista 1.000 sovietų karių. Esą tos ra-ketos bus nukreiptos prieš žvalgybinius Izraelio lėktu-vus Sirijos padangėje. Jos pa-keis silpnesnes sovietų rake-tas, kurias Libano teritorijo-je sunaikino Izraelio aviacija.

Šiame numeryje:

Tikrai ateisianti diena

Lietuvos laisvės diena išauš anksčiau ar vėliau

Reikalauti laisvės Baltijos kraštams

Lietuvių bičiulio J. G. Hoffmanno straipsnis šveicarų spaudoje

Buvau parinktas būti tiltu . . .

Latvių kardinolo Julijono Vaivods pareiškimai žurnalistams

Išvysius veikla svarstybių kaitroje II

Atsiliepiamas į kun. Jurgio Šarausko keltas mintis spaudoje

Kaip Lietuva kelsi iš karo pelenų

Žvilgsnis praėjimui, kurioje susiduria laisvės aušra

Lietuvos pasiuntinybėje

Apsilankius nepriklausomos Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone

Taip rašė Basanavičius

Ištrauka iš dr. Jono Basanavičiaus mažai žinomos paskaitos

Laimėta kova dėl žemėlapio?

Sov. Sąjungoje kalbama tik rusiškai — rodė kalbų žemėlapis

"Kelias" — laisvės kovų filmas

Vaizduojamas kurdų kovos prieš pavergtą turkus

Generolo kalvė

Rašytojo Vytauto Tamulaičio novelė, įkvėpta laisvės kovų

Taip dabar atrodo istorinė Lietuvos vietovė Trakai vasaros metu. Nuotrauka daryta 1982 m. vasarą lankantis Lietuvoje

Kaip Lietuva kėlėsi iš karo pelenų

Didžiosioms pajėgoms kovojant, daug lėmė Lietuvos savanoriai

P. PAGIRYS

Paskelbti Lietuvos nepriklausomybę, kraštui tebesant vokiečių okupuotam, reikėjo daug drąsos ir ryžto, bet pastatymas naujos valstybės ant kojų pareikalavo neįkainojamų pastangų. Vienas tų pastangų liudininkų — kun. M. Krupavičius štai ką rašo apie ano meto Lietuvą: “Nepriklausomybę paskelbus, Lietuva buvo tuščia — nei traukinio, nei ginklų, nei kareivio, nei izdo, nei administracijos. Žemė taip pat daug kur pūdymais gulėjo (t.y. nebuvo nei ariama, nei sėjama). Daug miestų ir miestelių karo metu sudeginta, prekyba suirusi. Trūko net pačių pagrindinių reikmenų: druskos, žibalo, degtukų. Dvarininkai, laikurie kunigai ir sulenkę miestiečiai tyčiojosi iš lietuviškos kaimiečių valdžios ir dairėsi į Lenkiją” (“Draugas” 1955.X.8).

Vokiečių okupacijoje

Vokiečiai stengėsi išlaikyti Lietuvą kaip savo koloniją iki pat jų pasitraukimo iš Lietuvos dienos. Lietuvoje buvusi vokiečių karo valdžia buvo didžiausias mūsų laisvės priešas. Ji “norėjo žiūrėti į Lietuvos Tarybą kaip į patariamąjį organą su siaura krašto ūkio tvarkymo kompetencija” (P. Klimas, Pirmasis nepriklausomas Lietuvos dešimtmetis, 16 psl.). Kiek atsargesnis buvo Vokietijos kaizeris (karalius), bet ir jis siekė vienokia ar kitokia forma išlaikyti Lietuvą vokiečių globoje. Kaizeriui nurašyti Lietuvos Tarybą buvo net galvojusi paskelbti Lietuvą karalija ir karaliumi išrinkti vokiečių princą Urachą, pavadinant jį Mindaugu II. Tam pritarė Vokietijos krikščionių demokratų partija ir tos partijos narys Vokietijos parlamento pirmininkas. Daliai Lietuvos Tarybos narių

tam pasipriešinus (ypač socialdemokratams) ir vokiečiams pridėjus naujų reikalavimų, tos idėjos atsisakyta.

Vokiečių karinėms jėgoms, spaudžiamoms sąjungininkų, pradėjus kraustytis namo, Lietuvą užpuolė kaimynai: raudonieji iš rytų, lenkai iš pietų, o pačiame Lietuvos viduryje lizdą susisuko bermontininkai — bėgančių vokiečių ir baltųjų rusų junginys.

I Vilnių įėję raudonieji sudarė komunistinę Lietuvos vyriausybę. Mūsų valstybės tarybai teko kraustytis iš Vilniaus į Kauną. Nepasitenkinę Vilniumi, raudonieji veržėsi toliau į Lietuvą — užėmė Šiaulius, Telsius ir artėjo prie Kauno.

Tada raudonuosius puolė lenkai ir 1919 m. balandžio mėn. užėmė Vilnių. Jie, kaip ir raudonieji, norėjo užimti ir visą Lietuvą, tad nuo Vilniaus veržėsi tolyn į Lietuvą. Bermontininkai įsitvirtino prie Radviliškio, atkirsdami vienintelę Lietuvos geležinkelio liniją iš Kauno į vakarus. Ir taip jaunutė Lietuva buvo pradėta draskyti.

Lemiantis atsisaukimas

Lietuvos valdžią užgriuvo beveik nepakeliamas našta. Labai reikalinga vokiečių žadėta Lietuvai paskola dar nebuvo gauta, tad jos reikalui į Berlyną turėjo išvykti min. pirm. A. Voldemaras, vos spėjęs pasirašyti įsakymą Lietuvos kariuomenei organizuoti. Vėliau, vokiečiams reikalaujant, turėjo atvykti ir respublikos prezidentas A. Smetona. Tokio pavojaus atveju likę Lietuvoje ministerių kabineto nariai atsisakydino. Nauju ministru pirmininku buvo pakviestas M. Šleževičius. Jis šoko gelbėti karo ugnies skęstančios Lietuvos, kviesdamas tautiečius stoti savanoriais į kariuomenę:

“Vyrai, nekartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų tėvynė tebėra nugalėta! Ji gyva. Šiandien visi išvydome Lietuvos rytojų švintant: Lietuvos nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę, tad ginkime ją. Vienybėje kaip broliai, padavę vienas kitam rankas, eikime į kovą. Visi kaip vienas stokime už Tėvynę!”

Atsisaukimas turėjo magiškos įtakos. Jau 1919 m. įstojo apie 3000 savanorių. Pridėjus prie jų jau anksčiau susiorganizavusius lietuvių karius, buvusius Rusijos armijoje, ir lietuvių savanorius, atvykusius iš kitų kraštų — net iš J. A. Valstybių, mūsų kovos vyrų skaičius pasidarė rimtesnis.

Tada problema sudarė ginklai. Pirmieji šautuvai, išmėtyti besitraukiančių rusų ar vokiečių, buvo surankioti pačių savanorių, bet dauguma iš jų buvo netinkami. Teko pirkti ginklus iš vokiečių. Pradžioje, kol vokiečių kariuomenėje buvo tvarka, buvo sunku, bet tvarkai pauris bėgantieji vokiečiai mielai pardavinėjo ne tik šautuvus, bet ir kulkošvaizius bei patrankas.

Vienodos uniformos savanoriai neturėjo: nešiojo savo drabužius, prisivieję prie rankovių tautinių spalvų trikampėlius (panašius į tuos, kuriuos ir dabar prisiega dar gyvi savanoriai iškilmyje metu).

Jaunutė savanorių kariuomenė sumušė visus priešus ir išvarė iš Lietuvos. Būtų atsiėmusi ir Vilnių, jeigu I D. karą laimėjusių sąjungininkų vardu lenkams pataikaujančieji prancūzai nebūtų sukludę.

Laisvės karas pareikalavo daug aukų: žuvusių kautynėse 1,401, sužeistų — 2,677. Pirmas žuvis savanoris karininkas buvo A. Juozapavičius, kritęs kovoje su raudonaisiais ant Alytaus tilto. Pirmasis žuvis savanoris kareivis buvo P. Lukšys, kritęs kovoje su raudonaisiais netoli Kėdainių.

Žodis apie vėliavą

Rašydamas apie Lietuvos savanorius, užsiminiau apie jų vartotą ženklą — trikampę Lietuvos vėliavėlę, turinčią savo tradiciją.

Mūsų istorinė vėliava, vartota Vytauto Didžiojo jau XV šimtmečiu, yra baltas vytis tamsiai raudoname fone. Raudoną spalvą pasisavinus komunistams, atsikuriančiai Lietuvai teko pasijieškoti kitų spalvų. Tam reikalui sudaryta komisija buvo nuomonės, kad tautinių spalvų reikia įvesti mūsų spalvotuose audiniuose. Iš čia ir buvo parinktos žalia ir raudona spalvos, prie jų pridėdant geltoną. Jos turi simbolinę reikšmę: žalia reiškia viltį, raudona — kraują bei pasiaukojimą už laisvę, geltona — krašto derlių, laukus ir gintarą.

Tautinė trispalvė dabar Lietuvoje draudžiama, bet pasi-taiko jaunuolių, kurie ją vis iškelia viešojoje vietoje Vasario 16 proga. (Plačiau žiūr. “Lietuvių Enciklopedija” XV, p. 68).

Lietuvos pasiuntinybėje

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Iš anksto telefonu susitaręs su Lietuvos atstovu Vašingtone dr. S. Bačkiu, sausio 24 d. popietėje aplankiau Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone rūmus, kurių viduje šiuo metu vykdomas didelis remontas.

Ūkanotoje popietėje priartėjęs prie Lietuvos pasiuntinybės penkiaaukščių rūmų, pastatytų 1909 m. ir Lietuvos vyriausybės nupirktų 1924 m. judrioje 16-toje gatvėje, įėjau į vietos automobiliui pasistatyti. Užtektinai vietos randu priešais Kubos misiją, kuri yra Lietuvos pasiuntinybės kaimynystėje. Tačiau, vos sustojus, prišoka prie manęs policininkai ir griežtai perspėjo, kad čia automobilio negalima statyti. Matyt, gali kas bombą atgabenti, todėl policija taip saugo. 1979 m. Kubos misijoje sprogo bomba. Deja, tada nukentėjo Lietuvos pasiuntinybės rūmai, išbyrėjo langų stiklai. O tų langų bene 96.

Lietuvos pasiuntinybė turi kelias vietas automobiliams pasistatyti. Šiaip taip įgrūdų ir savąjį. Į pasiuntinybės rūmus įleidžia Ona Bačkienė, Lietuvos atstovo žmona. Ji mane veda per įstaigos kambarius pirmajam augšte, tada į rūsi, po to į antrą augštą, kur salonas ir svečių priėmimo kambariai. Lietuvos nepriklausomybės šventės proga šiame augšte vykstančių priėmimų metu čia sutelpta iki 150 žmonių. Pasikeliam į trečiąjį augštą, kuriame Lietuvos atstovo ir jo šeimos privataus butas; į ketvirtąjį, kuriame laikoma brangi archyvinė medžiaga, siekianti 1924 m. Visuose augštuose matosi tik dulkės, skylės sienose ir lubose, į krūvas sudėti ir plastika apdengti baldai, paveiks-lai bei suvenyrai, šiaip visą laiką puošiantys Lietuvos pasiuntinybės rūmus.

Kaip tyčia, žiemės metu vyksta antrasis pasiuntinybės rūmų restauravimo etapas: visuose augštuose iš naujo perdamos elektros tinklas, jį pakeičiant iš šimto amperų stiprumo į keturių šimtų amperų. Šis sudėtingas elektros tinklo pakeitimas, kuris atsieis \$28.500, būtinas saugumo sumetimais. To reikalavo ir miesto taisyklės. Blogiausia, kad elektros tinklo keitimas vykdomas ne per paskirus kambarius — vieną pradėjus ir užbaigus, bet visuose augštuose iš karto. Todėl mano apsilankymo metu pasiuntinybės rūmai atrodė lyg po žemės drebėjimo. Kai elektros tinklas bus pakeistas ir laikinuosiose kambariuose įvesta vėsinimo sistema, tada vyks sienų bei lubų lyginimas ir dažymas. Vidaus restauravimo darbai pagal susitarimą turi būti baigti gegužės pirmą dieną. Tada Lietuvos pasiuntinybė vėl sugrįžtų į normalias gyvenimo ir darbo vėžes. Dėl remonto šiemet pasiuntinybėje nebuvo ir tradicinio priėmimo Lietuvos nepriklausomybės šventės proga.

I šią antrąją restauravimo pakopą turėtų dar įeiti ir priekinio rūmų fasado restauravimas, kuris atsieis apie \$7.500.

Baigęs pasitarimus su darbus prižiūrinčiais inžinieriais, į kabinetą ateina ir Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis. Jis pasakoja, kad praėjusį gruodžio mėnesį pasiuntinybės rūmų restauravimo komitetas patvirtino techninės komisijos pasiūlytą vidaus remonto planą, būtent, pakeisti visą elektros tinklą. Tad ir išlaidų suma nuo \$90.000 pakilo iki \$120.000. Lietuvos atstovui toks išlaidų padidėjimas kėlė kiek rūpesčio. Bet, antra vertus, tai pasiuntinybės restauravimo vjaus komisijos reikalas. Tą komisiją sudaro: G. Lazauskas, dr. J. Valaitis, J. Talandis ir J. Ivanauskas.

Pasak Lietuvos atstovo, pirmasis vjaus etapas puikiai pavyko. Per 3-4 mėnesius lietuvių organizacijos ir pavieniai asmenys sudėjo reikiamą \$90.000 sumą. Tarp liepos ir rugėjo mėnesių buvo įvykdyti rūmų išorės restauravimo darbai: sutvarkyti ar perdėti bei nudažyti visi 96 rūmų langai, atnaujintos užpakalinės rūmų sienos.

Tarp rugsėjo ir gruodžio mėnesių buvo naujo planavimo

laikotarpis. Tada techninė komisija, kurią sudaro inž. V. Izbičkas, archit. A. Barzdukas ir p. Žemaitis, paruošė planus rūmų vidaus restauravimui. Tuos planus patvirtino restauravimo komitetas, vadovaujamas dr. J. Genio. Taip žiemai įpusėjus ir prasidėjo gan įkyraus remonto darbai viduje. Lietuvos atstovui ir jo žmonai netaip lengva tokioje padėtyje gyventi, kai jie šiuo metu visuose rūmuose neturi jokio privataus kampeio. Tačiau viliamasi ateitimi: Lietuvos pasiuntinybės rūmai, remontams pasibaigus, bus šviesūs ir stiprūs.

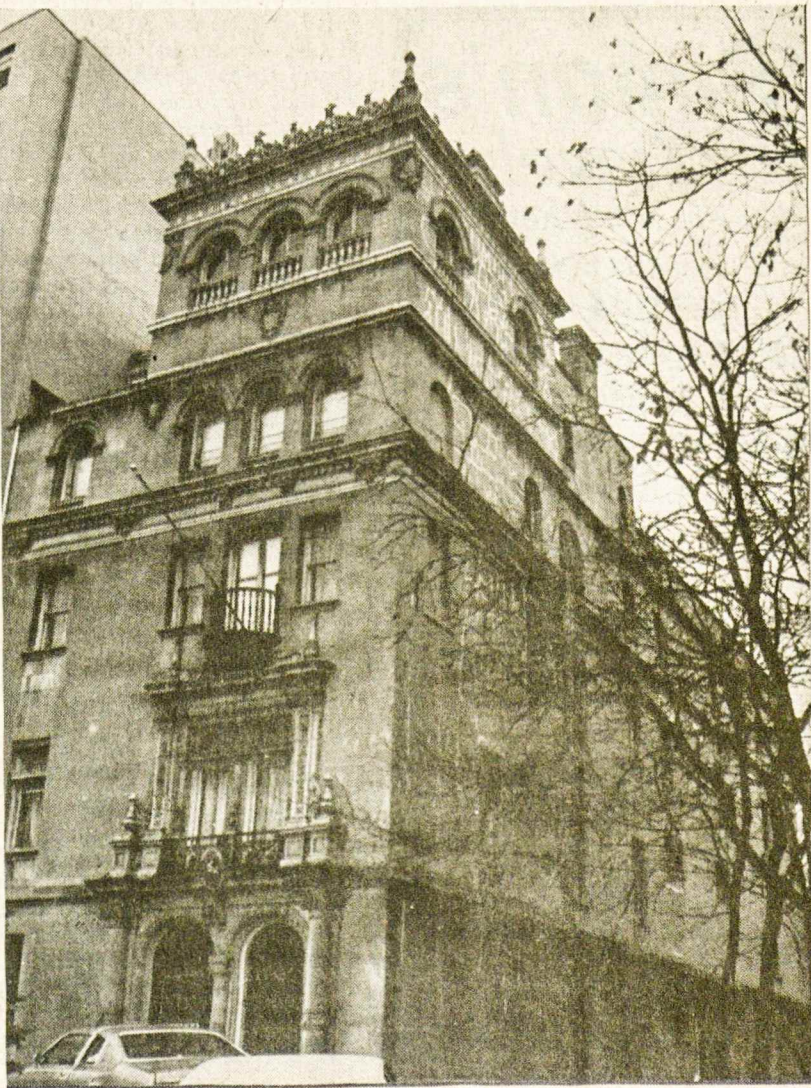
Dabarties uždavinys yra vėl pajudinti lietuvių visuomenę, kad suaukotų papildomus \$30.000, reikalingus vidaus restauravimo darbams užbaigti. Daugumas gerios valios lietuvių ir organizacijų mano, kad surinkus pradžioje skelbtus reikiamus \$90.000 pareiža atlikta. Pasirodo, ne. Reikia dar vieno, nors mažesnio, bet tokio gražaus ir vieningo etapo, koks buvo pademonstruotas praėjusiais metais: per 3-4 mėnesius sudėta \$90.000. Pasak dr. S. Baččio, į tą sumą įeina ir keli šimtai dolerių, paaukotų Kanadoje gyvenančių lietuvių.

Piniginio vjaus reikalais ir toliau rūpinis vjaus komisija, o aukos bus siunčiamos Lithuanian Legation Vašingtone adresu. Nuo gruodžio mėnesio pradžios naujam vjaus etapui jau gauta \$1.500. Tikėkime, kad skaičiai netrukus smarkiai didės.

Dr. S. Baččio teigimu, pirmajame vjaus etape savo aukomis ypač pasižymėjo Pitsburgo lietuvių Piliečių Klubas, vietos ALTos skyrius, toliau — įvairios senosios lietuvių organizacijos, moterų klubai, šauliai, tautininkai ir šimtai geros valios lietuvių. Restauravimo komitete ir komisijoje dirba ALTos, VLIKO ir lietuvių Bendruomenės žmonės, o bendras visų darbų ir aukos patvirtina šūkį — vienybėje galybė!

Kai išėjau iš Lietuvos pasiuntinybės rūmų ir žvilgtelėjau į 16-tą gatvę, riedančią pietvakarių link, jos gale tolimoje matėsi prezidento Jurgio Vašingtono paminklas obeliskas, už jo anapus Potomako upės ūkanose paskendusios Arlingtono kapinės. Lietuvos pasiuntinybės rajone rikiuojasi Ispanijos, Meksikos, Italijos, Lenkijos ir kitų šalių ambasadų rūmai. Lietuvos pasiuntinybės rūmai visuomenės aukomis bei darbu sustiprinti stovės šviesūs, tvirti ir išsėję prisikėlusią nepriklausomą Lietuvą.

● Ne mūsų rankose šiandien grįžti Lietuvai nepriklausomybę, bet mūsų rankose išsaugoti vidinę Lietuvos laisvę — tautinę gyvybę.
DR. J. GIRNIUS

Lietuvos pasiuntinybės rūmai, kuriuose dabar gyvena ir dirba Lietuvos atstovas dr. STASYS BAČKIS su žmona p. ONA BAČKIENE. Rūmai šiuo metu yra remontuojami lietuvių visuomenės lėšomis

Dail. DAGYS: Dr. Jonas Basanavičius skelbia Lietuvos nepriklausomybę

Taip rašė Basanavičius

Prieš pat savo mirtį (mirė 1927. II.16) dr. Jonas Basanavičius paruošė paskaitą apie Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Ji buvo išspausdinta 1926 m. Zavadsio spaustuviėje Vilniuje atskira knygele, kuri turbūt per lenkų okupaciją dingo. Basanavičiaus “Rinktinuose raštuose” jos teksto nėra. Vienas knygelės egzempliorius buvo rastas Britų muziejaus bibliotekoje. Jis buvo perspausdintas “Europos Lietuvis” ir “Nidos” išleistas atskira knygele. Čia spausdiname vieną ištrauką. RED.

Vokiečiams okupavus miestą, dabar užstojo sunkūs Vilniaus gyventojams laikai: jie tapo visame kame biauariai suvaržyti ir akyiai dabojami; visi vietinėse kalbose laikraščiai nustojo eiti, reikėjo tik pasikakdinti tomis iš karo žiniomis, kurias suteikdavo nuo galio 1915 metų Vilniuje okupuoti leidžiamoji “Zeitung der 10 Armee”, kiek vėliau “Wilnaer Zeitung”, o Kaune einanti “Kownaer Zeitung” ir lietuviams leidžiamoji “Dabartis”. Laikraščiuose buvo paduodama daugiausiai žinios apie karo su rusais ir prancūzais fronte sėkmes; aprašinėjama karo ir kariuomenės reikalai. Pragyvenus tokiu būdu lietuvių tautai be savo laikraščių du metu, inteligentams lietuviams, susispietusiems apie savo Draugiją nukentėjusiems dėl karo šelpiti, besirūpinant, galop 1917 m. vokiečių karo valdžios buvo suteikta laisvė įsteigti lietuvių kalba laikraštis, kuriam duota “Lietuvos Aido” vardas; redaktorium iš-

rinkta tas pats Draugijos pirmininkas A. Smetona. Pirmame laikraščio numeryje, kurs pasirodė rugsėjo 6 d., redakcija savo “pirmame žodyje” tarp kito ko rašė:

“Mes nusimanome, kaip sunkiomis aplinkybėmis tenka mums darbuotis; aplinkui karo pėdsakai, visur kur tik žvilgtėteris, liūdna ir griaudu: čia griuvėsiai žolėmis apaugę, ten tuščias suirusio gyvenimo trobesys, ten vėl kitas koks skurdas reginys.

Visi betgi juntame karą galop einant. Nuliūdime gimsta geresnės ateities viltis: tikimės stosiant ant griuvėsių naują gyvatą, nebepanašią į tą, kuri buvo prieš karą. Lietuva be galo daug prisikentė: padėjo kitiems šokiui ar tokiu būdu vilkti ant savo pečių karo sunkenybių našta, pavargo, nustojo begalės žmonių ir turto. Kas gali atlyginti jai visus tuos nuostolius? Vien tikiai jos liuosybė. Tad nebenorime grįžti į Rusijos valdžią, kuri naudotų mus savo reikalams. Norime būti liuosi ir savo rankomis, kad ir kitų padedami, atstatyti nuniokotą Lietuvą.

Nepriklausomos savarankiškos Lietuvos geisti mes turime teisės ir tautų liuosybės vardu. Mes turime vilties, jog tas mūsų geismas pagaliau bus patenkintas, nes doros dėsniui bei teisė turėtų gauti viršų ant valstybių pajėgos. Dėl to pat yra suprantama, jog negali grįžti senovės Lietuva nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų. Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė, buvusi kitados mūsų protėvių sudaryta, bėra mums brangus istorijos atsiminimas. Šiandieną mes norime Lietuvos tomis ribomis, kuriose iš senų senovės gyvena lietuvių giminė. Svetimieji tad gaivalai bus mūsų tarpe mažuma, kuriai turėsime pripažinti tinkamas teises, kaip tat pripažįsta ir kitos liuososios demokratingos šalys: Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė, kol ji buvo pilna šeiminingė, savo šalyje taip pat nevaržė nei svetimų tautybių, nei svetimų tautų; priešingai, ji davė liuosai gyventi. Vadinas, mūsų praeitis privalo šiuo žvilgsniu būti pavaizdas mūsų ateities.

I visa tat mes jau šiuo karo metu turime ruoštis. Mes jau dabar turime akyiai žiūrėti ir tartis, kas padėtų išvaduoti Lietuvai. Mums visiems kaip vienam reikia stovėti to uždavinio akivaizdoje. Bendrai leidžiamas laikraštis čia turės būti viena svarbiausiųjų tarmosių progų.”

Taip aukščiau paduotuose “Lietuvos Aido” redakcijos žodžiuose buvo tuomet išreikšta visų Vilniaus lietuvių nuomonė apie tą uždavinį, kurio tuo laiku turėta siekti, kad įgtų tautos nepriklausomybę.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NEIPRASTA ŽIEMA

Spaudoje apstu pranešimų apie vėluojančią žiemą, savo pareigas užmirusią sausio viduryje ir netgi jo pabaigoje. Žuvinto ežeras du kartus buvo užtrauktas plonyčiu leduku, bet jis tirpo, nyko ir visiškai prapūlė sausio pradžioje. Bambiškos, Dovinės paupiuose prižėlė žalių viksvų, įvairiausių pelkinių žolynų, o prie senojo Šaltinio sugeltonavo pražydusių purienų tiltai. Sausio 12 d. buvo 7° šilumos. Žuvinė tada plaukiojo daug gublių, įvairių ančių, laukų bei kitų vandens paukščių. Meškeriotojai spininiais gaudė lydekas, gerai kibo ešeriai ir kuojos. Matyt, naujasdami vėlyvą žiemą, visiškai apdingo bebrai. Ties Vilniaus Vingio parku Neris bebrai visą rudinį nerodė gyvybės žymių — nepradėjo kirtimu. Pajudėjo tik sausio mėnesį. Tada atsirado šviežiai nukirstų karklų kelmeliai, tempiami prie urvų. Toks vėlyvas rūpestis maisto atsargomis pastebimas ir daugelyje kitų vietų. Seniau sausio mėnesį prasidėdavo „baltasis badas“ miškų gyventojams. Jiems pašaro stengdavosi parūpinti medžiotojai. Šiomet net ir sausio pabaigoje šernai neėdė miškan atgabenčių bulvių, stirtos tik peštelėdavo kokią kvapnesnę žolę iš šieno edžių, pilkieji žuikiai užmiršo apsilankyti sodybose. Sausis pasibyzėjo krituliais — šlapdrbia, lietumi ir net liutimis. Nuo jų pakilo ežerų lygis, plačiai išsiliejo upės ir upeliai, pagausėjo vanduo šulinuose. Netikėta staigmena tapo sausio 18-19 d. naktį iš Š. Atlanto pietvakarių rajono atkeliavęs ciklonas, atnešęs stiprius vėjus Baltijos jūron, sukėlęs didelį jos bangavimą. Maksimalus vėjo greitis Klaipėdoje ir Nidoje tada siekė 30 metrų. Šiulėje — 31 metrą per sekundę. Žemaitijoje buvo išrauta medžių, išvartyta telefono stulpų, nukentėjo jūros tiltas Palangoje.

PIRMOS AUKOS

Sausio 10 d. rytą žūklėn ant Sulpio ežero ledo išsiruose Obelių vidurinės mokyklos aštuntokas Rimantas Narkevičius, gyvenantis Zdanovo kolchozo Kraštų kaime. Ilgai nesulaukdamas brolio, po pietų su jo laimikiu nutarė susipažinti ir kolchozo traktorininkas Jonas Narkevičius. Abu negrįžo namo. Kitą rytą kaimynai pastebėjo ant ežero ledo dūžutę, atokiau nuo jos prasižiojusią properšą. Daug žymiai ploną ledą, vyrai properšon nusiyrė valtimi. Iš didelio gylio jiems pavyko ištraukti abu nuskendusius brolius. Šią nelaimę aprašęs Petras Prascienius nusiskundžia, kad meškeriotojai nesibaido plono ledo. Jų pilna ant Degučių, Našio bei kitų Rokiškio rajono ežerų. Salų aštuonmetės mokyklos moksleivis Alvydas Visockas dviračiu važinėjo ant plonyčio Divragio ežero ledo. Ilūzo ir būtų nuskendęs, bet jį išgelbėjo į svečius pas tėvus atvažiavusi Kauno politechnikos instituto vakarinio fakulteto pirmakursė Zita

Didžgalvytė. Išgirdusi pagalbos šauksmą, ji su kartimi prišliaužė prie A. Visocko ir jį ištraukė iš properšos.

NUBAUDĖ KYŠININKUS

Teisininkas Gediminas Bulotas „Tiesos“ skaitytojus šio dienraščio sausio 7 d. laidoje supažindina su dviejų kyšininkų bylomis Vilniuje. Kyšių ėmimo buvo pagarsėjęs centrinės Vilniaus turgavietės vedėjas V. Voronecas. Iš atvykusių prekiauti kolchozininkų už paskyrimą vietos toje turgavietėje jis pareikalavo 5-10 rublių. Įkliuvo tada, kai iš Krasnodaro atvyko kolchozininkai su pomidorais. Iš jų tada vieną kartą paėmė 75 rublius, o kitą kartą — net 120 rublių. Tada jis ir buvo sulaikytas nusikaltimo vietoje. Įkliuvo ir Vilniaus 126-tojo gyvenamųjų namų statybos kooperatyvo pirm. K. Paberžis: „Atsiradus laisvam butui kooperatyve, jis, neturėdamas tam teisės, greit sutiko jį perleisti vienam piliečiui. Žinoma, ne velniui. Už paslaugą paėmė 800 rublių kyšį...“ Abu kyšininkai gavo vienodas laisvės atėmimo penkeriems metams baumes su turto konfiskavimu. G. Bulotas primena, kad baudmų gali susilaikyti ir kyšių davėjai. Nuo jų atleidžiami tik tie asmenys, kurie būna priversti duoti kyšius arba kurie painformuoja miliciją apie kyšių davimą.

MISKININKŲ DOVANA

Šiauliečiai susilauks miškininkų dovanos — trijų kilometrų ilgio tako pėstiesiems prie gražaus Geluvos ežero, kurio paplūdimys bei gražios apylinkės vasarą sutraukia tūkstančius šiaulių gyventojų. Pėsčiųjų takas pasiekis ir Barsukynės, Dabuko, Šermųkiškiuko ežerėlių pakrantes. Bus papuoštas įdomiais tilteliais, lieptais ir pavėsinėmis. Ruošos darbus vadovauja miškų atnaujinimo meistras P. Vainorius. Projektą paruošė Lietuvos miškų ūkio ir miško pramonės eksperimentinis technologijos biuras.

GARBĖS LENTOS

Seniausios vidurinės mokyklos Panevėžyje yra suteiktas kalbininko Juozo Balčikonio vardas. Dabar ta mokykla susilaukė ir memorialinių lentų vokiečių okupacijos metais žuvusiame direktoriui Jonui Keisminui, aktyviausiam komjaunuoliui — Marytei Margytei, Liudui Didžiuliui ir Viktorui Daunorui. Sovietų Sąjungos šešiasdešimties metų išvakarėse J. Balčikonio mokykloje buvo surengtas susitikimas su buvusiais jos auklėtiniais. Jame dalyvavo komjaunuolio V. Daunoro ir kare žuvusio sovietinio žvalgo Vlado Kilidos motinos, mokyklos auklėtiniai, akademikas J. Jurginis, vilnietis gydytojas L. Maleckas, buvęs šios mokyklos mokytojas M. Karka, aktorius G. Karka bei kiti veiklieji visuomenininkai. Jie dalijosi prisiminimais, susipažino su istoriniu visuomeniniu mokyklos muzėjumi.

V. Kst.

Jaunieji Toronto atžalniečiai koncerto metu suka malūną Lietuvių Namuose

Nuotr. B. Tarvydo

Hamilton, Ontario

SLA 72 KUOPUS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS — vasario 26 d. 7 v.v., J. Bajoraicių patalpose, 86 Melrose Ave. Bus renkama valdyba, revizijos komisija ir ligoninių lankytojai. Be to, bus pranešimas apie SLA seimą, naujus SLA narius, aptariama SLA kuopos tradicinės gegužinės ruošos ir kiti kuopos reikalai. Maloniai prašome narius dalyvauti.

Valdyba
NAUJAI ĮSIRINKTA Aušros Vartų parapijos taryba išsirinko prezidiumą: pirm. Alfonsas Stanevičius, vicepirm. Jeronimas Pleinys, sekr. Vida Stanevičienė, religijos sekcijos pirm. Elena Kairienė, visuomeninės sekcijos pirm. Bernardas Mačys, administracinės sekcijos pirm. Jonas Stančius, jaunimo ir jaunų šeimų sekcijos pirm. — Marijus Gudinskas; nariai: Kazimieras Bungarda, Kazimieras Deksnys, Bronius Grajauskas, Alfonsas Juozapavičius, Juozas Kristolaitis, Vaidotas Kvedaras, Antanas Liaukus, Andrius Petkevičius, Stasė Petkevičienė, Kazimieras Simaitis, Liudmila Stungevičienė, Dalia Trumpickienė, Algis Žilvitis.

METINIAM ZUKIŲ BALIUI, kuriame dalyvavo apie 200 asmenų, pradžioje buvo įteiktos taurės pasiūlymėjusiems klubo nariams 1982 m. Taurėms įteikti buvo pakviestas parapijos klebonas kun. J. Liauba. A klasėje skraidžių šaudyme nuo 16 jardų buvo: I Alg. Kontrimas, II J. Stančius, III V. Verbieckas. Toj pačioj grupėj baudiniame (handy-cup) šaudyme Alg. Kontrimas vėl buvo I, A. Kuras II, V. Verbieckas III. B klasėje skraidžių šaudyme nuo 16 jardų I buvo A. Šilinskis, o toj pačioj grupėj baudiniame III, I. Stasevičius, III P. Zubas ir baudiniame — I.

Saudymuose iš 22 kalibro: iš 3-ju pozicijų ir 60 šūvių gulom 1-sias vietas užėmė B. Savickas, 2-sias R. Svilas ir 3-sias V. Svilas. Medžiotųjų pirmumas buvo nustatytas pagal taškų sistemą: žverelių škaicijų ir jų rūšių. Pirmuoju išėjo J. Skeivalas, II P. Brasas, III E. Gocentas. Šie ir kiti medžiotojai davė žverienos žuikių baliui. Iš daugelio žvejų tik du pagavo didžiausius žuvis: J. Stančia — lydekaitę (pickeler) ir J. Kudžma — lydeką. Jie irgi gavo tauras.

Meninėje dalyje mergaičių chorą „Aidas“ padainavo įvairių dainų. Dirigavo muz. D. Deksnys-Powell su A. Juodelės pianino pagyda. Pasirodė ir sol. V. Verikaitis, kuris vis dar tebeturi stiprų balsą augtuošne tonuose. Publika nenorėjo jo paleisti nuo scenos. Aidiets, pakeitusios uniformas, tęsė dainų pyne. Pabaigoje įsijungė ir sol. V. Verikaitis.

Klubo valdyba yra labai dėkinga prisidėjusiems talka ar lėšomis prie šio žuikių balaus. S. Petkevičienės (atsisakė atlyginimo), jos vyro Andriaus ir talkininkų K. Gelžnienės, I. Vasiliauskienės, A. Pranckūnienės, P. Krivinskienės ir Beržaitienės dėka svečiai buvo pavašinti skania žveriena. Loterijai D. Babinienė paaukojo didžiulį „Napoleoną“, P. Armonas — lekščių rinkinį, A. Buinys, S. O. Žvirbliai ir J. Žvirblis su L. Bučinskiu — po vertingą staliuką. Valdyba dėkoja šiems rėmėjams. Ačiū ir H. Norkienei už talką. Valdyba pati sau nedėkoja, tik praneša, kad kiti loterijos laimėtojai iš dangaus nenukrito, o buvo suaukoti visų valdybos narių.

A.P.

London, Ontario

PRANEŠIMAS ANGLIŠKAI. Pranešimai esame pratę skaityti pranešimus apie Lietuvos nepriklausomybės šventę lietuvių kalba, bet šį kartą turėjome progos juos skaityti ir anglų kalba. Išganytojų liuteronų parapija, Wellington St., Londone, ir savo biuletenį įdėjo šitoki pranešimą anglų kalba: „Lietuvos nepriklausomybės šventė bus švenčiama seantį sekmadienį, vasario 13 d., 4 v.p.p., Althouse kolegijos patalpose, Western and Sarnia Rds.,

Londone. Lietuvių choras, taut. šokiai, solistai ir kalbėtojai atliks programą. Visi kviečiami“.

Šios parapijos klebonas kun. Peter Mikelis, Ph.D., ir visa jo parapija yra palankūs lietuviams. Pamaldas lanko įvairios tautybės, įskaitant ir lietuvių evangelikus.

KLEBONAS KUN. I. MIKA-LAUSKAS, OFM, išsiuntinėjo parapijiečiams, rėmusiems parapiją per 1982 m., padėkos laišką.

Iš visų aukotojų ryškiai išsiskiria Grigelys Seima, kasmet paaugojanti parapijai per \$1000. Be to, Grigelytės nuolat puošia altorius gražiomis iš savo pavyzdingos sodybos atvežtomis gėlėmis. Prieš Kalėdas jos atvežė tris dideles ir gražias savo ūkyje išaugintas eglutes ir jas pagražino kalėdiniais papuošalais. Ši seima parapijai skiria ypatingą dėmesį. Per 1982 m. ji paaukojo \$1,353.

SPORTININKAI po ilgesnio „poilsio“ mikliai pašoko ant kojų ir sušuko: „Mes dar nesame mirę, tik... kurį laiką atostogavome...“ Jau pradėjo veikti krepšinio vyrų komanda. Treniruotės vyksta penktadieniais nuo 8 v.v. iki 10 v.v. Forest City (buv. Lady Beck) Secondary School, 1260 Dundas E., prie Highbury. Krepšinio treneris yra Petras Jocius iš Rodnės, žaidęs lygos komandose ir porą komandų treneris vienoje gimnazijoje. Jam talkina kanadietis treneris — mokytojas Roger Robbins ir kiti. Netrukus numatoma pradėti rungtyniauti su Londono krepšinio vienetais ir su mažiau pajėgomis Toronto lietuvių vyrų komandomis arba su stipresniais Toronto jauniais.

SUDARYTOS IR DVI MOTERŲ tinklinio komandos: pirmos jaunystės (studentės ir jauniausios ponios) ir antros jaunystės. Šių vienetų treniruotės vyksta penktadieniais nuo 8.30 v.v. iki 10.30 v.v. Sir Isaac Brock Elementary School, 80 St. Lawrence Blvd.

Numatoma sudaryti ir krepšinininkų komandą. Spontaniškai prisiveržęs entuziazmas ir iš to išplaukias sąjūdį primena nepamirštamas dienas po parapijos įsteigimo. Tai yra sveikintinas reiškinys, galįs paskatinti ir kitas organizacijas pagyventi savo veiklą.

NAUJA „TAURO“ VADOVYBĖ. Sausio 25 d. „Tauro“ narių susi-

rinkime išrinkta šio sporto klubo vadovybė: globėjas — J. Butkus, vyr., pirm. A. Dragūnevičius, izd. R. Vilembrekas, sporto vadovai — D. Ciparis iš Rodnės ir R. Miškinytė iš Londono, sekretoriai — K. Eimantas ir S. Keras, kandidatė — K. Bendoraitytė. Valdybą įeina ir klubo treneris Petras Jocius. Taip pat jon gali įeiti ir sporto šakų vadovai.

Aplinkraščius ir kitą informaciją ŠALFAS vadovybė prašoma siųsti pirmininko adresu: A. Dragūnevičius, 272 Southcrest Dr., London, Ont. N6J 1N4. Skambinti vakarais, išskyrus trečiadienius, tel. (519) 471-7101. Norintieji kluban įstoti ar gauti informacijos prašomi kreiptis į pirmininką arba sporto vadovę Ritą Miškinytę pirmadieniais tel. 451-8408.

PIRMAS LAIMEJIMAS. Vakarų Ontario universiteto lietuvių studentai, vadovaujami klubo pirmininko B. Kero, sausio 22 d. dalyvavo McMaster universiteto lietuvių studentų surengtame mišrių vienetų (berniukų ir mergaičių) tinklinio turnyre Hamiltone. Sužaidė ketverias rungtynes prieš McMaster ir York-Guelph lietuvių studentus. Mūsų šiek tiek laimėtojai ir paršivežė gražią Hamiltono bankelio „Talka“ dovanotą pereinamąją taurę. Sveikiname! D.E.

Cleveland, Ohio

NAUJAS CHORAS. Šv. Jurgio parapijoje neseniai sudarytas choras, kuris ypač gražiai giedoja per Kalėdų pamaldas. Jam vadovauja Rita Klionienė. Tuo visi parapijiečiai džiaugiasi, tačiau norėtų, kad choras būtų gausnės nariams. Jis buvo sudarytas tyliai, viešai neskelbiant. Jei išsakyklos arba spaudoje būtų paskelbta, atsirastų daugiau giesmininkų įvairaus amžiaus ir patirties. Sveikintina, kad dauguma naujo choro sudaro jaunimas. Tačiau sauleles neužtenka. Būtų malonu matyti gausų nariams parapijos chorą, kuris skleistų religines muzikos grožį, ypač ypatingomis progomis. Be to, tai būtų didelis įnašas į dainų švenčių rengimą. Juk parapijų chorai sudarydavo didelę tokių švenčių dalį. Taip pat ir didesniuose vietiniuose parengimuose toks choras galėtų atlikti meninę programą.

Parapijiečiai

DARIUI IR GIRĖNUI ATMINTI KALENDORIUS

14" pločio ir 22" ilgio tinkamas įreminti \$5.00 JAV

Atsiųskite čekį arba pašto perlaidą su savo pavarde, pilnu adresu ir kodo numeriu. Šis kalendorius gali būti užsakytas ir kaip dovana giminiams, draugams, organizacijoms. Atsiųskite jų vardus bei pavardes, adresus ir kodo numerius. Užsakymus siųsti:

Baltic Tours
8 White Oak Road
Newton, MA 02168, USA
Galima užsakyti ir telefonu: (617) 969-1190 arba 965-8080

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavyse namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antadieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.v. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 v.v. iki 1 v.p.p., penktadieniais nuo 10 v.v. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.v. iki 12 v.v. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gynybė ir asm. paskolų drauda. Nemokamos pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 7 1/2%
kasdienines palūkanas 7%
už santapus 7%
term. depoz. 1 m. 9 1/2%
term. depoz. 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9%
90 dienų depozitus 9 1/4%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 12%
asmenines paskolas 17%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių pranciškonų vienuolynė Brooklyne, N.Y., sausio 6-8 d.d. buvo surengtas specialus seminaras aštuoniolikai pranciškonų kandidatų, kurių tik du yra lietuvių kilmės. Didžiąją nelietuvių kandidatų daugumą buvo norima supažindinti su dabartiniais lietuvių katalikų rūpesčiais išeivijoje, sovietų okupuotoje Lietuvoje. Kun. K. Puzevičius kalbėjo apie JAV vyskupų bei jų pažiūras ir daugiausia kultūriškumą, kun. P. Giedgudas, OFM, — apie lietuviškos spaudos vaidmenį, M. Skabeikienė — apie JAV Lietuvių Katalikų Tarnybos veiklą, seselė Urbana — apie apaštalavimą lietuviškose mokyklose. Su Kultūros Židinio istorija supažindino kun. L. Andriekus, OFM, su kova už religines teises sovietų okupuotą Lietuvą — G. Damušytė. Seminaro dalyvius trumpu žodžiu pasveikino LB Niujorko apygardos pirm. A. Vakselis.

Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozoraitis garbės vicekonsule generaliniame Lietuvos konsulate Čikagoje paskyrė Mariją Januškaitę-Krauchuniene. Ji yra 1943 m. baigusi pedagoginį Kauno institutą, į JAV atvykusi 1947 m. Jos vyras Viktor Krauchunas yra "Title and Trust Co." vicepirmininkas Čikagoje. Sūnus Raimondas eina augstas pareigas "Bell" telefono bendrovėje Čikagoje. Lietuvos atstovė Vašingtone dr. S. Bačkis paprašė JAV valstybės departamentą pripažinti M. Krauchuniene garbės vicekonsule. Sausio 20 d. raštu pranešama, kad ji yra patvirtinta tokioms pareigoms.

Lietuvių Tautodailės Instituto Čikagos skyrius suorganizavo raštuoto mezgimo, juostų ir pradinio audimo kursų Šv. Kazimiero seselių vienuolyno patalpose. Kursai, pradėti sausio 29 d., truks iki kovo 29 d. Juos galima lankyti kiekvieną šeštadienį nuo 9 v.v. iki 1 v.p.p.

Tarpusavio santykių klausimu sausio 15 d. Čikagoje įvyksiam posėdyje aptarė JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus, ALTO valdybos pirm. dr. K. Sidlauskas, vicepirmininkai dr. L. Kriaučiūnas ir T. Blinstrubas. Trumpame pranešime spaudai teigiama, kad pasitarimas pasižymėjo nuosirdumu. Esą buvo paliestos galimybės santykiams sunormalinti, sudaryti bendrą visuomeninį komitetą ginti kara nusikaltimus apkalintiems lietuviams. Abiejų organizacijų vadų pasitarimą suorganizavo ALTO visuomeninių reikalų komisijos pirm. dr. L. Kriaučiūnas.

Kolumbija

Lietuvių Katalikų Komitetas išleidinė ispanų kalba Dailios Griškevičiūtės atsiminimus apie jos ir kitų lietuvių kancias Sibire. Knygelė pavadinta "Inferno de hielo" ("Ledinis pragaras"). Šią 18 psl. knygelę išvertė Danutė Rosales. Išspausdinta 2000 egz., kurie išplatinti Kolumbijos visuomenėje. Minėtam komitetui vadovauja kun. M. Tamoliūnas.

Urugvajus

Tradicinė Kalėdų šventė vaikams Montevideo lietuvių parapijoje sausio 9 d. buvo pradėta Mišiomis. Kalėdines giesmes giedojo vaikų choras, vadovaujamas V. Dorelio. Dainų, šokių, deklamacijų programą parapijos salėje atliko vaikai, paruošti mokytojų — J. Dobilevičienės, V. Stendelytės ir V. Dorelio. Kalėdų senelį suvaidino kun. J. Sukackas, S.J. Vaikams skirtoms dovanėlėms 1.000 pežų pirtimo Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija ir lietuvių parapija.

Vaikų stovykla lietuvių vasarietėje sausio 12-16 d.d. susilaukė 23 dalyvių, kurie buvo suskirstyti į keturias grupes — "Lietuvos", "Debesies", "Obuolio" ir "Raganos". Daugiausia taškų rinko "Debesies" grupė. Stovyklai vadovavo V. Stendelytė ir J. Dobilevičienė. Sausio 15 d. stovykloje apsilankė nemažas būrys vaikų tėvų bei kitų svečių. Jų eilėse buvo ir Liucija Grišonienė, prieš penkerius metus mirusio Lietuvos atstovo P. Ameriką Anatolijaus Grišono našlė. Numatyta uždarymo lauzą dėl lietaus teko perkelti į stovyklavietės pastatą. R. Josponio vadovaujama programėlė atliko visos keturios stovyklautojų grupės. L. Grišonienė ir V. Dorelis atidengė stovyklavietės pastato pavadinimo lentą. Tada paaiškėjo, kad tam pastatui yra suteiktas EDVARDO pavadinimas, susietas su Urugvajuje išaugusiu ir praturtėjusiu Edvardu Jusiu, stovyklavietės rei-

kalams padovanojusiu labai didelės vertės 50 meksikietiško pežų aukšinę monetą.

Argentina

Vasario 16 minėjimą Buenos Aires lietuviams vasario 20 d. rengia Argentinos Lietuvių Organizaciją ir Spaudos Tarybą. Jis bus pradėtas iškilmingomis pamaldomis Buenos Aires katedroje, gėlių padėjimu prie San Martino antkapio šioje katedroje ir Laisvės paminklo Mayo aikštėje. Su vėliavomis dalyvaus jaunimas, apsiėmęs tautiniais drabužiais, kalbės ALOS Tarybos pirm. Leopoldas Stankevičius. Oficialioji minėjimo dalis įvyks Argentinos Lietuvių Centro salėje. Apie Vasario 16 reikšmę lietuvių tautai kalbės: lietuviškai — L. Sruga, ispaniškai — G. Morkūnaitė. Meninę programą atliks Susivienijimo Lietuvių Argentijoje mergaičių vienetas "Žibutės", Argentinos Lietuvių Centro tautinių šokių ansamblys "Inkaras", pianistės A. Rastauskaitė. Įvadinį žodį tars ALOS Tarybos pirm. L. Stankevičius, baigminį — A. Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas. Minėjimo metu bus pagerbti asmenys, paruošę ispanų-lietuvių kalbos žodyną. Jis jau išspausdintas "Laiko" spaustuvelyje. Žodyno išleidimu rūpinosi Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjunga, talkinama ALOS Tarybos.

Kun. Vytautas Palubinskas, Aušros Vartų parapijos klebonas Niujorke, sausio 3-23 d.d. apilankė Argentinos lietuvių. Prieš 12 metų jis yra vadovavęs Buenos Aires Aušros Vartų parapijai ir Quilmes katedrai. Svečias su savo bičiuliu kun. R. Clancy buvo apsisotęs pas lietuvių marijonus Avellanedoje, Buenos Aires priemiestyje. Sausio 7 d. vakarą Aušros Vartų šventovėje jis koncelebravo Mišias su klebonu kun. A. Steigvilu, MIC, už mirusius Palubinskių šeimos narius, dalyvaujant gyviesiems to šeimos nariams, giminiams ir bičiuliams.

Australija

Australijos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavime Melbourne, susieta su Australijos Lietuvių Dienomis, dalyvavo 42 nariai ir svečiai. Suvažiavimą suorganizavo Melbourne skyriaus valdyba, vadovaujama pirm. inž. P. Bimbos. Suvažiavimą atvyko atstovai iš Syndėjaus, Adelaidės ir Queenslando. Architektas J. Zalkauskas skaitė paskaitą apie modernią architektūrą plačiame pasaulyje, neužmiršdamas ir pačios Australijos. Buvo surengta architektūrinė Dais Bitės darbų paroda, susieta su projektais Amerikoje, Azijoje ir Australijoje.

Lenkija

Žurnaliukas "Aušra" leidžiamas tik keturis kartus per metus. Sutikimo mėnesiniam leidimui nepavyksta gauti. Net ir dabartinė leidyba susiduria su dideliomis klūtėmis. Pasak red. E. Petruskevičiaus, "Aušra" spausdinama Baltosios spaustuvelyje, kuri darba atlieka labai lėtai. Vieno numerio išleidimas užtrunka apie keturis mėnesius. Dėlto pasensta paruoštos žinios. Jų negalima pakeisti naujomis, nes tenka laukti kito numerio. Esą spaustuvininkai teisinasi, kad jie nemoka lietuvių kalbos, kad jiems sunku rinkimą paspartinti. Red. E. Petruskevičius patvirtina tą kalbos nekompetenciją: "Iš tiesų, kai darome pirmą korektūrą, randame kartais per du tūkstančius klaidų viename numeryje. Per antrą korektūrą apie 500 klaidų, per trečią apie 200, per ketvirtą apie 30-50 ir... redaktorių jau pasirašo spausdinti. Vadinasi, jei numeryje priskaičiuosite 50 klaidų, žinokite, kad būta keturių korektūrų ir daugiau niekuo negalime padaryti. Ar taip turi būti — turime abejonų. Ypač žinodami, kad Lenkijoje spausdinami ir kiti žurnalai svetimosios kalbomis. Matyt "Aušra" tarp spaustuvininkų neturi didelio autoriteto. Jei tektų mums leisti mėnraštį, atrodytų, spaustuvininkai visiškai pasimestų..." Nuo 1981 m. "Aušros" neleidžiama parduoti Lietuvoje. Skaitytojus ten pasiekia tik Lenkijos piliečių užprenumeruoti egzempliorai. Perna užsienio lietuviams buvo užprenumeruoti 463 egz., vietiniai lietuviai užsiprenumeravo 920 egz. Kadangi "Aušra" leidžiama 3.000 egz. tiražu, 1617 egz. reikia parduoti kioskuose. Red. E. Petruskevičius nuogastauja, kad tiražas teks mažinti.

Simon's Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10. DIENŲ LIETUVOJE!

siūlome jaunimui rugpjūčio 6 – rugpjūčio 20

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

1. Gegužės 12	5. Liepos 7	8. Rugsėjo 1
2. Gegužės 19	6. Liepos 14	9. Rugsėjo 8
3. Gegužės 26	7. Liepos 21	10. Spalio 6
4. Birželio 23		11. Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos. Kelionės yra vienos ar dviejų savaitių maršrutu – Vilnius arba Vilnius ir kiti Europos miestai. Visos kelionės lydimos savininkų arba patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!
Kovo mėnesį bus nupirkta vėlyvinės dovanos giminiams Lietuvoje (automobilai ir kiti daiktai).

- * Nuperkame kooperatinius butus giminiams Lietuvoje
- * Sutvarkome dokumentus išvykimams
- * Tarpininkaujame įvartant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminiams — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrai ar žmonai

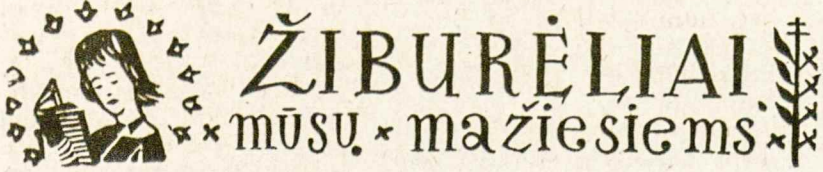
Visais atvejais garantuojamas sažiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių telaukites adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Istaigos savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

Toronto Maironio mokyklos mokiniai ne tik mokosi klasėse, bet ir vaidina

Vasario šešioliktoji

Senovėje mūsų tėvynė Lietuva buvo labai didelė ir galinga valstybė, bet vėliau buvo rusų pavergtą. Lietuviai kentėjo 120 metų, nes rusai neleido lietuviams turėti nei lietuviškų mokyklų, nei laikraščių, nei lietuviškų knygų spausdinti. Rusai norėjo, kad lietuviai pamirštų savo kalbą, kad pasidarytų rusais, bet lietuviai nepasidavė. Žmonės slapta savo vaikus lietuviškai mokė skaityti, rašyti ir spausdino lietuviškas knygas bei laikraščius. Jie daug kentėjo, bet siekė būti laisvais. Pagaliau tokia diena atėjo.

1918 m. vasario 16 d. Vilniuje paskelbė Lietuvos nepriklausomybę Lietuvos Taryba. Nors ir paskelbė Lietuvą nepriklausoma valstybe, dar to neužteko — lietuviai turėjo ginti savo kraštą nuo rusų ir vokiečių. Jūs išvyjus, buvo sudaryta Lietuvos valdžia su prezidentu Antanu Smetona. Bet Lietuva nebuvo ilgai laisva. Po 22 metų vėl atėjo svetimieji, kurie naikino tai, kas kiekvienam lietuviui yra šventa ir brangu.

Nijolė Bacevičiūtė, IX sk.

Kiekviena tauta trokšta laisvės. Daug žmonių padėjo savo gyvybes už tautos laisvę. Lietuviai labai mylėjo savo kraštą. Rusai norėjo, kad lietuviai atsidėtų savo kalbos ir tikėjimo. Lietuviai neleido, kad rusai tai padarytų. Rusai neleido, kad veiktų mokyklos, uždraudė spausdinti lietuviškas knygas ir laikraščius. Bet lietuviai nerimo ir šito įsakymo nepaklausė. Jie knygas ir laikraščius kitur spausdino ir nešė slapta į Lietuvą. Po viso to lietuviai laimėjo.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvą nepriklausoma valstybe. Per šitą laiką lietuviai padarė Lietuvoje tokią nuostabią kultūrinę, ekonominę ir politinę pažangą, kad net svetimi kraštai stebėjosi. 1940 m. Lietuvą vėl paverė rusai.

Violeta Dobilaitė, IX sk.

Lietuva

Geltona —
Rugių pievos
Tėsiąsi į begalybę,
Juda su vėjo bangomis —
Lietuva.

Žalia —
Pievos, miškai,
Beržynai, pušynai, eglėnai.
Mūsų tėvynės gražioji gamta —
Lietuva.

Raudona —
Nepriklausomybės kraujas.
Partizanų niekad nepamiršim —
Veda į laisvės kelią —
Lietuva.

Vėliava —
Plaukia padangėje
Geltona, žalia, raudona.
Rugiai, pievos, partizanų kraujas —
Lietuva.

Algis Nausėdas, X sk.

Ėjau takeliu

Ėjau miško takeliu,
Kur nėra pelių, nei žvėrių —
Nei krakšt, nei pykšt iš augstų
ąžuolų.

Tik tenai iš mano šalies
Girdėti aidas verkiančios
širdies.

Taip tylu, taip saugu,
Bet savo šalies nerandu.
Tomas Liačas, V sk.

Mūsų mokykla

Grijtam į mokyklą
Į lietuviškus namus,
Mūs daina į dangų kyla,
Skaityme lietuviškus raštus.

Čia Antanas, Gina ir Diana tu —
Tai lietuviškos žvaigždutės:
gražu, gražu —
Skamba mūsų visų daina kartu,
Visi šokame suktinį, šokame ratu...

Skubam į mokyklą mūsų,
Einam su daina kartu.
Džiaugias Antanėlis dar be
ūsų —

Jam lietuviškai kalbėt svarbu.
Tad keliaukim į mokyklą,
Tra-lia-lia dainuokime kartu,
Mūs daina į Lietuvos padangę
kyla,

Rašome lietuvišku raštu.
Pranukas Daina

Snaigės

Kai ruduo ateina,
Vėrkia medžių lapai,
O saulutė vis į tolį žengia,
Vasara skulpta ant žiedelių
kapo...

Plaukia, plaukia debesėliai —
Juodi, pilki, sunkūs,
Neša sniego pusnį pasikėlę,
Kad Kalėdų seniui būtų
linksma.

Baltos, baltos snaigės
Kaip pūkų žvaigždutės
sklendžia,
Joms sparnų galybė baigias —
Tirpsta nepasiekę žemės
Ir lietaus šalti lašeliai
krinta...

Kai žiema ateina,
Lekiam į čiuožyklą,
Lipdom senį besmegenį
rimtą —
Grijti į mokyklą visada mums
linksma...

Pranukas Daina

Žiemos sportas

Žiemą einam slidinėti. Slidinėjimas yra malonus žiemos sportas. Ant didesnių kalnų yra keltuvai, kurie pakelia žmones iki viršūnės. Nuo viršūnės pasileidžia žemyn į apačią. Šitos rūšies slidinėjimas reikalauja labai brangių batų ir slidžių. Žmogus turi turėti stiprias kojas šitam sportui. Kitos rūšies slidinėjimas vadinasi nordišku. Dėl nordiško slidinėjimo nereikia didelių kalnų. Žmonės slidinėja po laukus ir iškirstais takais po miškus. Taip sportuoti gali visi. Slidės ir batai yra gana paprasti, daug nekainuoja. Šiais laikais labai daug žmonių pradėjo nordišškai slidinėti. Man irgi labai patinka nordišškai slidinėti.

Jūratė Gaizutytė, VI sk.

Sniego senis

Kai krito sniegas, vaikai bėgo žaisti. Jie pastatė sniego senį ir sniego senelę. Vakare vaikai nuėjo gulėti, bet lauke keisti dalykai pradėjo darytis. Sniego senė ir senelis pavirto gyvais. Jie šoko aplink eglę, pradėjo su rogėmis nuo kalnų leistis žemyn. Buvo Kalėdų vakaras. Jie pamatė Kalėdų senį su rogėmis ir briedžiais važiuojantį per dangų ir pradėjo iš džiaugsmo šokti. Ryta vaikai pamatė pėdsakus sniego senių, bet jų nebebuvo.

Alicija Raškauskaitė, VI sk.

Tėvai, kurie nemoko savo vaikų
lietuvių kalbos, bėga nuo savo
tautos

Reikalauti laisvės Baltijos kraštams

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tuoj tu sutarties straipsniu abi šalys įsipareigojo laikytis "absoliučios paslapties". Sovietinėje enciklopedijoje veltui įjieskoma to sandėrio pėdsakų, tačiau Hitleris pareiškė savo generolams: sutartas naujas Europos žemių padalinimas. (Sutarties tekstą žiūr. H. de Chambon, La tragedie des Nations Baltiques, 1946).

Minėtoji vokiečių-sovietų sutartis ne tik pakeitė R. Europos valstybių sienas, ne tik išbraukė iš valstybių sąrašo Baltijos valstybes, bet ir įgalino deportacijas, prispaudas, milijonų žmonių mirtis, griuvėsius, neapsakomas kančias. Toji sutartis padarė Sov. Sąjungą lygiai atsakingą su Vokietija už karo nusikaltimus. "Abi buvo ir tebėra panašiai kaltos. 1939 metų rugpjūčio 23 dieną prasiėjo istorija vieno didžiausių pasikėsinimų prieš žmogaus teises" — sako J. G. Hoffmannas.

Pastebėjime, rašo straipsnio autorius, kad 1939 metų rugsėjo 28 d. slapto sutarties papildymu, pasiūlytu Stalino, sovietai perleido vokiečiams Lenkijos žemes — Liublino ir Varšuvos sritis už laisvas rankas Baltijos valstybėse. Tą pačią dieną, t.y. rugsėjo 28, Sov. Sąjunga pasirašė "savitarpio pagalbos" sutartį su Estija, o po kelių dienų — su Latvija ir Lietuva.

Sovietų pasiuntiniai — Višinskis, Ždanovas ir Dekanovs viešai priekaištavo tiems baltiečiams, kurie manė, jog seimų rinkimai reikė krašto laisvės bei nepriklausomybės galą.

Sovietiniai politikai esą manė, kad Vakariai, ypač Amerika, lengvai patikės sovietiniais pranešimais, esą Baltijos valstybės pačios atsisakė savo laisvės bei nepriklausomybės, tačiau apsiriko — vakariečių politikai nesidavė apgaunami, nors anuo metu, būdami mirties pavojuje, pasitenkino vien smerkiančiu pasipiktinimu. Kitaip buvo su plačiosiomis masėmis — jos patikėjo sovietine propaganda, neišskiriant nė tikinčiųjų Bendrijos — atsirado naivių dvysčių, kaip tai dažnai pasitaiko.

Prašėsi įjungiamos?

Sovietinė diplomatija ir propaganda skelbia, kad Baltijos valstybės pačios savo noru įsijungusios į Sov. Sąjungą. J. G. Hoffmannas faktai įrodo, kad tai melas. Sov. Sąjunga, įsteigusi savo karines įgulas Baltijos kraštuose 1939 m., laukė tolimesnės karo eigos. Ir kai Prancūzija krito,

Durų skambutis

Straipsnio autorius gana kruopščiai aprašo pirmuosius sovietinės aneksijos padarinius — šibirinius tremimus. Baltijos kraštų gyventojai su baime praverdavo duris, išgirdę jų skambutį, nes dažnai tai

būdavo ženklas į Sibirą. Esą Prancūzijoje, kai grįžo laisvės dienos, durų skambutis ankstyvą rytą reikė, kad atvažiuo... pienininkas. Baltijos valstybėse tokio ženklo žmonės laukia jau 42 metai.

Autorius cituoja sovietinės Lietuvos respublikos vidaus reikalų komisaro įsakymą nr. 0054, išleistą 1940 m. lapkričio 28 d. ir vykdančių sovietinio liaudies komisaro įsakymą nr. 0011223. Pagal jį privalėjo būti suimti asmenys, kurie politinė ar socialine savo praeitimi, šovinistiškai tautine dvasia, religiniais įsitikinimais, politiniu arba moraliniu nepastovumu yra priešingi socialistinei valdžiai ir gali būti panaudoti antisovietiniams tikslams užsienio žvalgybos bei antirevoliucinių centrų. Tokių nepatikimų asmenų kategorijoje buvo religinių bendruomenių vadovai, sektų nariai.

Ateis diena...

Pagaliau straipsnio autorius J. G. Hoffmannas primena JAV laikyseną, išreikštą paskelbimu birželio 14 dienos "Baltic Freedom Day". Tai esą padaryta JAV senato ir atstovų rūmų nutarimu ir prez. R. Reagano skatinimu. Ta proga Mičigano senatorius pasakė kalbą, kurioje pabrėžęs kolonizmo nykimą pasaulyje, bet stiprėjimą Sov. Sąjungoje. Pastaroji laikanti užgrobtas Baltijos valstybes, laužydama visas tarptautines teises ir net rusindama pavergtuosius.

Prezidentas R. Reaganas, paskelbęs, "Baltiečių Laisvės Dieną", esą pakartotinai išreiškė Amerikos viltį, kad ateis diena, kai trijų Baltijos valstybių ir kitų pavergtų tautų piliečiai taikiai atgaus savo demokratinę laisvę ir teisę savarankiškai tvarkytis. M.

KANADOS VASARA '83 INVESTAVIMAS Į JAUNIMĄ

Šią vasarą bus parūpinta tūkstančiai darbų studentams. Federacinės vyriausybės programa "KANADOS VASARA" duos nepelno organizacijoms ir savivaldybėms lėšų, kurios pagelbės joms samdyti studentus ir įgalins juos gauti profesinės patirties. • Studentai, kurie negali rasti vasaros darbų, negauna darbo patirties, susijusios su mokykla ir darbu. Gali atsitikti, kad dėl darbo neradimo studentas turi staiga nutraukti studijas. "KANADOS VASARA" siekia, kad to būtų išvengta, padedant darbdaviams pagelbėti studentams. • Jei esate studentas, suinteresuotas tikra darbo patirtimi, registruokitės vietinėje (darbinimo įstaigoje (Canada Employment Centre). Jei esate narys nepelno organizacijos, kuri norėtų gauti lėšų studentams samdyti, skaitykite toliau.

BENDRUOMENINIAI PROJEKTAI

"KANADOS VASARA" projekto darbdaviai, kurie nori gauti lėšų samdyti studentus, galinčių dirbti bendruomeninio pobūdžio projektuose, turi būti pajėgūs duoti darbo trims vietiniams studentams. Darbo rezultatai turi būti matomi gaminiuose arba paslaugose bendruomenei, be to, tas darbas turi teikti studentui praktinę darbo patirtį. Bendruomeniniai projektai turi trukti nuo šešių iki aštuoniolikos nepertraukiamų savaitių vasaros metu.

Prašymų terminas bendruomeniniams

projektams —
1983 m. kovo 4 diena

DARBAI INSTITUCIJOSE

Duodamos lėšos toms nepelno organizacijoms ir savivaldybėms, kurios samdys studentus kaip laikinius pagalbininkus turimam personalui. Šiuo atveju turima galvoje, projektai, kurie tinkamoje priežiūroje įgalintų studentus lavintis bei įgyti patirtį. Šie vidinio darbo projektai turi trukti nuo šešių iki aštuoniolikos savaitių vasaros metu. Jie gali būti tęsiami tris vasaras iš eilės. Tai įgalina darbdavį turėti vis geriau paruoštus darbininkus, o studentus — turėti saugų vasaros darbą, teikiantį gerą darbo patirtį.

Prašymų terminas darbams institucijose —

1983 m. kovo 11 diena

Employment and
Immigration Canada
Lloyd Axworthy, Minister

Emploi et
Immigration Canada
Lloyd Axworthy, Ministre

Canada

Penktasis jaunimo kongresas

šimus. Taip pat bus pristatyti visi jaunimo kongreso atstovai. Planuojama atidarymo paskaita, kuria skaityti kviečiami du paskaitininkai — vienas iš Šiaurės, o kitas iš Pietų Amerikos.

JAUNŲ MENININKŲ PARODA rengiama Čikagoje. Norintys joje dalyvauti kviečiami kreiptis į kongreso komitetą: Violeta Abariūtė, 9334 Plainview, Detroit, MI 48228, USA. Telefonas (313) 836-1211.

KONGRESO TALENTŲ VAKARAS bus šeštadienį, liepos 2, Čikagos miesto centre. Šiuo metu įjieskoma talentų iš visų 13 kraštų. Tikimasi, kad į talentų vakarą susirinks apie 2000 žiūrovų. Kviečiamas dalyvauti jaunimas 18-35 metų amžiaus, pasiekęs profesionalų arba pusiau profesionalų lygį savo srityje. Kviečiami dalyvauti poetai, muzikai, dainininkai (solistai ir grupės), šokėjai, pantomimai ir kt. Registracijos blankus galima gauti pas Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkę Zitą Bersėnaitę (1058 College St., Apt. 2, Toronto, Ont. M6H 1B2) arba kreipiantis tiesiai pas talentų vakaro direktorių Juozą Kapačinską (6811 So. Maplewood, Chicago, IL 60629, USA). Talentų vakarui registruotis iki 1983 balandžio 1 d.

JAUNIMO KONGRESO STOVYKLA bus liepos 4-10 d.d. Oberlin kolegijoje to paties vardo miestelyje netoli Klevelando, Ohio, JAV-se.

JAUNIMO KONGRESO STUDIJŲ DIENOS bus liepos 10-20 d.d. Trento universitete, Peterborough, Ontario, Canada. GJP

Laimėta kova dėl žemėlapių?

Valdinis leidinys, kuriame nebuvo pažymėtos kalbos — estų, latvių, lietuvių, gudų, ukrainiečių

Kanados žurnalistas John Best savo straipsnyje "Revision of 'map of Babel' should satisfy Soviet emigres" ("The Leader-Post, Regina, Sask., 1983.1.31) iškėlė viešumon mažai težinomą faktą, jog oficialių kalbų įstaiga išleido žemėlapi, skirtą mokykloms, kuriam suminėtos pasaulyje vartojamos kalbos. Ten nurodyta, kad Sov. Sąjungoje vartojama tik viena rusų kalba.

Tai esą išjudino Kanadoje gyvenančius ateivius iš Sov. Sąjungos kraštų. Jų atstovai pradėjo kovą su oficialių Kanados kalbų įstaigos direktorium Max Yalden, buvusiu diplomatu Maskvoje. Ateivių atstovams esą pavyko įrodyti, kad rusų kalba tėra tik vienos sovietinės respublikos (iš penkiolikos) kalba, o visos kitos turi atskiras savo kalbas, kultūras, papročius. M. Yalden nusileido ir jau atspausdintą žemėlapi papildė, įveddamas šias kalbas: gudų, ukrainiečių, estų, latvių, lietuvių, azerbaidžaniečių, gruzinų ir armėnų.

Pasak J. Best, kova buvusi laimėta, bet nevisai. Ateivių atstovai reikalavė atšaukti visą žemėlapi laidą, t.y. 400.000 egzempliorių, išsiuntintų mokykloms, bet oficialių kalbų įstaigos direktorius M. Yalden nesutikęs ir pasiūlęs kaip kompromisą atspausdinti papildomus lapus, rodančius, kad Sov. Sąjungoje vartojama ne vien rusų kalba. Tuo būdu buvo atspausdinta 250.000 papildomų lapų ir sumokėta \$88.000. Viso to projekto kaina — \$2,34 milijono.

Kova dėl kalbų žemėlapio kilusi dėlto, kad dauguma ateivių yra griežtai antisovietinė, ypač ukrainiečiai, kurių Kanadoje esama apie 300.000. Anot J. Best, "dauguma jų (ateivių) savo širdyje dar negali priimti savo tėvynių inkorporavimo į sovietinę valstybę".

1982 m. oficialių Kanados kalbų įstaiga buvusi užversta protesto laiškais, kurių gauta apie 750. Buvo įteikta peticija net parlamentui, prašanti sunaikinti išleistą žemėlapi. Po ilgų derybų rastas patenkinamas sprendimas. Taip pareiškęs ir Pavergtų Tautų Kanadoje Tarybos pirm. N. M. Svitucha Otavoje, kuris prieš tai aštriai protestavo, sakdamas, jog tai "ryški diskriminacija, šališka laikysena".

Oficialių kalbų direktorius rasta išeitimi patenkintas, tačiau esą prisibijo, kad vėl neatirsėtų kitų tautybių, reikalaujančių naujų papildų.

Žurnalisto J. Best nuomone, kova esanti laimėta ateivių naudai, tačiau reikia pastebėti, kad baltiečiai tokiu laimėjimu negali džiaugtis, nes

FOREVER LIVING PRODUCTS CO.

gamina ir platina ne tik ALIJOŠIAUS SULTIS, bet ir šiuos gaminius: A. V. Gelly, Aloe Lotion, Cleansing Lotion, Moisturizing Lotion, Aloe-Joboba Shampoo, Aloe Heat Lotion, Aloe Suntan Lotion, Facial Kit, Aloe Bath Gelce ir svariui sumažinti dietos maistą "Forever Lite". Visų šių gaminių galite gauti per VYTAUTĄ AUSROTĄ.

Tel. 242-3648.

(P.S. Jei ruošiatės atostogų ir norite kaitintis saulelėtame pajūryje, odo apsaugai būtinai pasiimkite "Aloe Suntan Lotion". Nesigailesite!)

Lietuviai didžiojoje viešumoje

Minimi kaip lietuviai — *čelistas Dovydas Geringas, filmų gamintojas Meyeris, dail. Pranas Lapė*

AL. GIMANTAS

Anądien grįžtant iš tarnybos ir besiklausant per radiją klasikinės muzikos — čelo koncerto su Berlyno filharmonijos orkestru pasigirdo gerai žinomo lietuvių čelisto Dovydo Geringo pavardė. Už kelių minučių, perjungus radiją į naujausias žinias perduodančią stotį, teko išgirsti tik vienos žinutės pabaigą, kurioje buvo minimas žinomas filmų pramonės magnatas (Metro-Goldwyn-Meyer) Meyeris kaip lietuvis.

Tos pat dienos vietiniame dienraštyje (per 1/2 mil. tiražas) žurnalistas Andy Rooney visą savo skiltį "A Two-way Artist" paskyrė mūsiškiui dailininkui Pranui Lapėi.

Keli žodžiai apie tą Rooney. Kas sekmadienio vakarais seka CBS televizijos itin populiarią ir milijonus reguliarių žiūrovų turinčią programą "60 minutes", tas puikiai pažįsta Andy Rooney humorą. Maždaug 10 min. prieš programos pabaigą jis, lyg ir užsklandai, humoristiškai nagrinėja vis naujas temas, įvairias, dažniausiai liečiančias jo asmeninį ar šeimą aktualijas.

Jis turi ir savo skiltis bent 150-ties laikraščių. Vienoje tokioje skiltyje jis rašė apie dail. P. Lapę iš lengvos ir šypseną keliančios pusės.

Andy pasakoja savo skaitytojų apie Praną kaip seną draugą, kurį jis pasikvietė pietums. Esą Pranas turi originalių idėjų, net ir rimtus klausimus moka diskutuoti bei pakreipti taip, kad kiekvienas šypsoi Prano pasiklausęs.

Jis pasakoja apie Praną kaip visuoliškai gyvenantį Maine valstijoje, tapantį abstraktinio meno paveikslus, mintantį savo sugautomis žuvmis, miške rastais grybais,

savo augintomis daržovėmis. Kartais nusiperka pomidorų padažo. Esą jam užtenka \$3000 metams pragyvenimui.

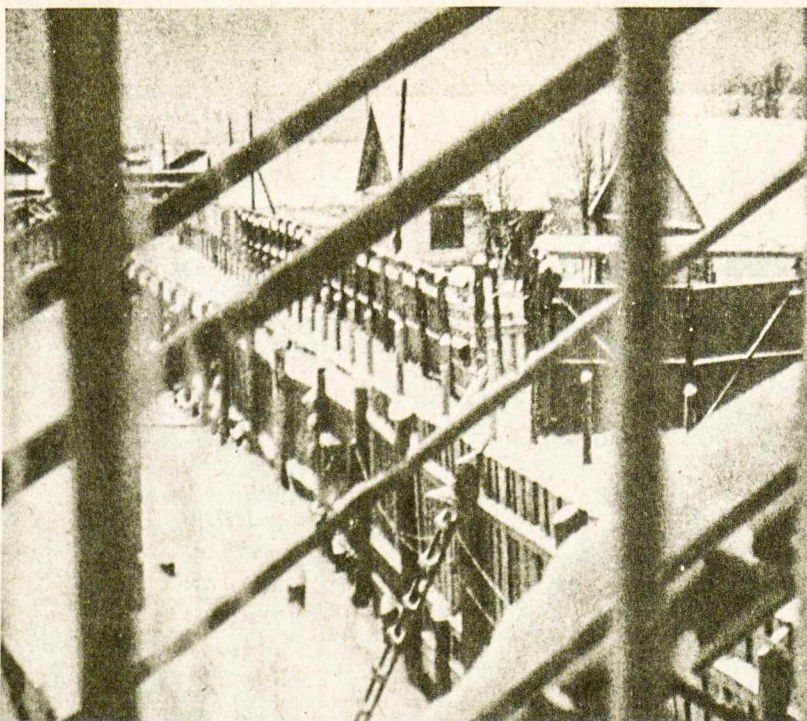
Pranas išvykęs iš Lietuvos prieš trisdešimtmetį. Kalba angliškai su kietoku akcentu, neperdaug kreipdamas dėmesio į gramatikos plonybes.

Visas amerikines MX raketas esą Pranas siūlo iškelti kur mažoje neapgyventoje Pacifiko saloje su pilna jų iššavimo kontrole iš kur nors toliau, aišku, bevieliu būdu. Po to pranešti rusams tiksliai tos salos vietą. Povandeniniuose laivuose ir bombonešiuose parengties stovyje laikyti atominius ginklus. Jei rusai norės mums užpulti, aišku, turės sunaikinti tą salą su visomis mūsų raketomis, bet ten nežus nė vienas žmogus, ir mes galėsime jiems atsakyti visais mūsų puolamaisiais ginklais.

Pietų metu Pranas Lapė prisiminęs vieną detalę. Rusų tvarkomame jo krašte viena moteris susirašinėja su savo draugės šeima. Laiškai dažnai cenzūrujami. Jie turėjo tokį susitarimą. Laiškuose vis pridėdama po nuotrauką. Jei toje nuotraukoje visi žmonės stovi, vadinasi, kol kas viskas gerai. Jei toji šeima yra susėdusi, dalykai nėra geri. Paskiausio laiško nuotraukoje visi buvo begulį ant žemės...

Autorius Andy Rooney dar pasakoja keletą juokingų nuotykių su Pranu ir pridėda pastabą: jei prie kiekvieno pietų stalo būtų tokie pokalbininkai, visiškai nereikėtų televizorių.

Gal visa tai ir mažas nutikimas, bet neužmirškime, kad per tokį "nereikšmingą" žurnalista milijonai skaitytojų vėl išgirdo apie lietuvius, Lietuvą, tegu bent kiek ir iš linksmesnės pusės.

Lageris VS-389/36 Permės srityje. Uralo kalnuose. Jame laikomi POVLAS PEČELIŪNAS, ANTANAS TERLECKAS ir daugelis kitų. Specialaus režimo skyriuje laikomi VIKTORAS PETKUS, BALYS GAJAUSKAS ir HENRIKAS JAŠKŪNAS. Šią nuotrauką išspausdino biuletenis "The Right to Believe" 1982 m. 3 nr. Didžiojoje Britanijoje

Kokia pagalba teiktina Lietuvai?

Idejos ir išvados, išryškėjusios politinėse svarstybose Los Angeles mieste

JAV LB Vakarų apygardos, Lietuvių Jaunimo Sąjungos Los Angeles skyriaus ir Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūrio valdybos 1983 m. sausio 29-30 d.d. surengė Šv. Kazimiero parapijos patalpose 15-tąsias politines svarstybas, kurių bendrinė tema buvo "Dėmesys laiko problemoms".

Pavergtos tautos ir laisvosios išeivijos nusistatymų derinimo svarbą ir galimybes nagrinėjo Romas Giedra, Simas Kudirka ir Vladas Šakalys. Naujų jėgų telkimo ir derinimo rūpesčius savo pasikaitoje kėlė JAV LB krašto valdybos pirm. dr. Antanas Butkus. Kultūrinio ir politinio darbų sudėtingumą problemą sprendė koreferantai Rūta Kleva Vidžūnienė ir prof. dr. Feliksas Palubinskas. Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso planus atskleidė ir savo lūkesčius išsakė studentai ir vyresnieji moksleiviai — Linas Polikaitis, Regina Stančikaitė, Dailė Trotmanaitė, Ginta Palubinskaitė, Gintaras Grušas ir Jaunimo S-gos Los Angeles skyriaus pirm. Tadas Dabšys. Artimiausius darbus laisvinimo veiksmams gvildeno vidurinės kartos veikėjai — Rimtautas Dabšys, Antanas Mažeika ir Vytautas Vidugiris.

Baigiamojoje studijų paskaitoje Gestapo ir KGB klastotes sukiliminei vyriausybei apkalinti ir išeivijai kompromituoti dokumentais atskleidė sukiliminės vyriausybės ministras prof. dr. Adolfas Damušis.

Paskaitininkų, pranešėjų, koreferentų ir simpoziumų dalyvių pateiktas mintis ryškino, papildė, kritikavo ar parėmė abi dienas studijas lankiusi gausi auditorija. Visus siūlymus, iškeltas idėjas, racionaliai reikštas mintis ir argumentais paremtus samprotavimus galima būtų suvesti į tokias išvadas.

1. Jei išeivija stengtusi geriau suprasti pavergtos tautos lūkesčius ir prie jų derintų savo veiklą, tai ji būtų efektingesnė, tikslesnė ir mažiau kelianti tarpusavio kvirovę.

2. I Andropovo vadovaujamo Kremliaus užmojų brutaliu priemonėmis sutriuškinti Lietuvoje vykstančią rezistenciją laisvąjį išeiviją atsako planinginiu talios tautai organizavimu ir sustiprinta realia parama. Pirmoje vie-

toje krašte remiami tie, kurie pagalbą labiausiai reikalingi.

3. Nepertraukiama konkreiti akcija turi būti vedama už išlaisvinimą iš rusiškos katargos Balio Gajausko, Viktoro Petkaus, prof. Vytauto Skuodžio, kun. Alfonso Svarinsko ir kitų. Bet kurių jų vieno išlaisvinimas teiktų išlaisvinimo vilčių ir kitiems.

4. Lietuvai padėti darbus dirbti ne tik teisė, bet ir pareiga turi visos organizacijos ir atskiri individai. Pripažįstant veiklos suderinimo naudą, taip pat reikia pripažinti draudimo ir reikalavimo kam nors subordinuotis žalą.

5. Priimant dėsines faktą, kad laisvinimo darbai paveikia formos įgavo ir konkrečių laimėjimų pasiekė nuo LB visuomeninių reikalų tarybos įsisteigimo ir tiesioginio įsijungimo į laisvinimo veiklą, šiai tarybai krašto valdyba skiria daugiau dėmesio ir lėšų.

6. Paruošti planus ir numatyti planams konkretizuoti priemones, kad Lietuvių Jaunimo Sąjungos narių visuomeninis kelias natūraliai vestų į Lietuvių Bendruomenės eiles.

7. Buvimas LB tarybos nariu nėra garbės postas, bet įsipareigojimas konkreitiems LB-nės darbuams. Todėl tarybos nariai prieš tarybos sesijas duoda savo darbų apskaitą.

8. Iš PLJ Kongreso laukiama ne tik teorinio problemų nagrinėjimo, bet pirmoje vietoje konkrečių planų ir pramatytų priemonių tiems planams vykdyti. Kongresų lėšų telkimas turėtų būti pagrindiniai Jaunimo Sąjungos atsakomybė.

9. Siekti tarpveiksnių nesklaidančių išlyginimo, saugojantis "vienybę dėl vienybės" pagundų, vedančių į lietuviškos veiklos silpnėjimą.

10. Svarbiausi, konkretūs, istorinės reikšmės galį turėti laisvinimo uždaviniai galėtų būti: 1. Lietuvos bylos pateikimas Jungtinių Tautoms; 2. pasaulio baltiečių konferencijos suorganizavimas; 3. gelbėjimas Afganistane prievarta rusų uniformose kovojančių lietuvių; 4. vieno, modernaus baltiečių informacijos centro įsteigimas ir "Baltic Bulletin" tolimesnis leidimas; 5. Baltiečių Laisvės Dienos skelbimas.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Generolo kalvė

Vytautas Tamulaitis

Jei keliautume panemune, už Raguvos malūno griuvėsių pasitiktų tave jaunos pušaitės. Išbėgusios iš Rūčilio girios, su džiaugsmu užvestų į kalną, kur senų ąžuolų pavėsyje užmigę ilsisi jaunystės pavasariai.

Praėjus išgriautą šventoriaus tvorą, už medinės varpinės, nenoriai akis užkliūtų už senos, pajudusios kalvės. Be garso likusi, jau su užgesusios gyvybės pelenais, rodos, taip nesiderino prie baltais dobiliukais apibertos pakelės.

Kam ji stovi? Kalvio kapo kauburėlį jau seniai sulgyno vėjas su žeme, o medinis kryželis, neišlaikęs metų naštos, subiro į dulkes.

Neleidžiu griaut, — greit atsakydavo senelis klebonas, sulinkęs ant lazdos. — Ant parapijos žemės stovi. Tai generolo kalvė...

Tai jo. — Ir išdidžiai pabrėžęs paskutinius žodžius, pakreipęs galvą, kaip obelis, galvą, dar pridėdą: — Nutilo ir ji, kaip ir visų pavasarių skambėjimas. Ir tik ant lazdos sulinkęs pamatai, koks galingas laikas...

Tikrai, koks galingas laikas! O, rodos, tik vakar spaudėme savo šlapias nosis prie mokyklos apšalusio lango, greitai ir karštu alavimu tirpdydami stiklo ledą...

Ten, prie atidarų kalvės durų, stovėjo didelis kareivių būrys. Jų šautuvai sublizgėdavo apiberti kibirkščių bangos, kai tik kalvis trenkdavo savo kūju per įkaitintą geležį. Jis dėjo pasagas kareivių arkliams, išskinkytiems iš ilgų ir plačių rogių, prikrautų medinių dėžių.

Vaikai, ar matote? Tai mūsų pirmieji kareiviai... — ištarė panelė mokytoja, apglėbusi mus rankomis. Ir glaudė savo veidą prie to paties šalto stiklo.

Su pasididžiavimu žiūrėjome į plačių pečių vyrus, dideliuose delnuose vartančius šautuvus. Matėme ir jaunamečius su trumpais ūsiukais. Perdidelės kareiviškos milinės laisvai karojo ant siaurų pečių, ir pirštų galai vos matėsi iš ilgų, rankovių.

Kai tik kareiviai išėjo, kalvės duryse vėl pasirodė kalvis. Jau su zuikine kepure ant galvos. Pabėgęs kiek sustojo, lyg ką užmiršęs, bet tik permetė kūjį ant kito peties ir nusiūvė tolstančius. Pribėgęs nesiveržė į kareivių gretas, o sekė ilgiasias roges pats paskutinis. Tik vienas toks, be žvaigždės savo zuikinėje, be šautuvo, tik mūsų šypsenos lydimas su kūju ant pečių...

Kai kelias pasisuko, senelis klebonas iškėlė ranką ir dideliu kryžiumi palydėjo išnykstančius kryžkelėje už senosios varpinės.

Ilgai dar laikėme prispaudę nosis prie šalto stiklo, staiga nutilę ir ramūs. Galvojome tik apie laimę būti kareivių ir turėti tikrą šautuvą...

Ir visi būtime bėgę paskui ilgiasias roges savo medinėse klumputėse, pilnose sniego... Tebestovėjo ir senelis klebonas, nenuleidamas laiminančios rankos nuo to balto, žibančio kelio, apiberto saulės spindulių...

Mes viską žinojome, ginčijomės ir greit darėme sprendimus. Karas, karas... Priešas jau čia pat. Dejavo tėvynės žemė nuo pirmųjų šūvių trenksmo ir atidavė gyvybę į savo vaikų rankas...

Išėjo kareiviai susijungę su geležinkelio tilto sargyba, pasiruošdami sutikti daug gausesnį priešą. Jaunas karininkas dar kartą visus perspėjo, kad pralaimėjimas šios svarbios geležinkelio linijos būtų didelis smūgis. Priešas turi būti sulaukytas čia, kad neturėtų tiesaus kelio vėrztis toliau. Kareiviai tai jau žinojo. Buvo ramūs ir drąsūs. Net juokavo, kasdamiesi į žemę, sušalusią ir kietą...

Tiktai kalvis nerimo, neradamas sau vietos. Vis piktai po nosimi murmėjo, mėtydamas savo kūjį nuo vieno peties ant kito.

Kalvi, tau šautuvo neturiu, — ištarė karininkas. — Grįžk namo, kol dar nevēlu. Trūksta ir mano dviem jaunikiams... Nejaug lauksi to, kurio rankos jau bus bejėgės išlaikyti...

— Bet kareivis gali būti ir su kūju, ar ne?

— Žinoma, kad gali. Bet turėjai gerus pirštus, kalvi, galėjai ne tik sau, bet ir man padaryti šautuvą, — šyptelejo karininkas.

— Apie tai ir galvojau... Reikia padaryti. Ir greit...

— Pervėlu, kalvi. Kai duonos nėra, nesvajok apie kepsnį. Tik dar baisesnį alkį jausi...

— Bet pabandyti galima. Tam ir kūjį atsinešiau, — jis pasisuko ir nuėjo.

Karininkas jo žodžių prasme suprato tik tada, kai kalvis nužingsniauęs tiltu, pasuko tiesiai į priešų pusę.

Kalvi, grįžk, — sušuko. — Ar žinai kuo tas gali baigtis?

— Jei nežinočiau, tai nečiau... — atsakė, pasitaisydamas savo zuikinę kepurę prieš aštrų vėją.

Jau artėjo naktis. Ten toli gaisro pašvaistė regimai raudono, vis labiau plisdama ir baugių šviesiojimu plėsydama šešėlis. Karts nuo karto ištysę ugnies liežuviai lyždavo dangaus augštybę ir, netekę jėgų, vėl susmukdavo tamsos kiauymėje. O kalvis visėjo jo ejo į tą pusę...

Kai sustojo nusišluostyti varančios kaktos, netoli sužibėjo žiburėlis. Sudrebėjo išsigančės ir vėl užgeso. Laukė kalvis, ar tik akys nebus apgavusios. Bet ta vilko akis vėl sužirėjo... Jau lapės žingsniais tada artėjo prie sulinkusios kaimo trobelės. Ir nė pats nepajuto, kaip jo šiurkštūs ūsai pasišiausė, kaip alkano šerno, pajutusias po kojomis grobį...

Tai laimikis... — išsiplėtė akys, šokdamos iš kaktos. Tik laukdamas, kol aprims šokinėjanti širdis, leido lūpoms be garso judėti: tai šitaip jūs sargybą einat... Akys veržėsi per apšalusio stiklo kraštelį prie trijų vyrų, užgulusių stailą, knarkiančių, kad net stiklas virpėjo. Čia pat, prie jų nosis, išdidžiai išsitiesęs ilsejos ir tuščias butelis, ištikimai atliekęs savo pareigą...

Kalvis atsitraukė nuo lango ir, palinkęs prie žemės, artėjo prie durų. Sausa šaka pokštelejo po koja. Kalvis sustojo. Sulinkęs šešėlis prie sienos sujudojo. Kalvis laukė ir taip suspaudė kūjį, net ažuolinis kotas sudejavo. Sunkus alsavimas vėl pradėjo plaukti nuo sienos ir susvilpė miegančio nosis. "Paskutinis tavo miegas..." Sujudėjo kalvio lūpos ir jis žengė dar vieną žingsnį artėdamas.

— Kas čia? — kaip aštri, nelaukta strėlė pervėrė kalvio kūną. Iš drąsaus puolimo, tuoj pat reikėjo šokti į apsigynimą.

Tai aš, — suriko kalvis. — Jau užmiegotom akim nepažįsti. Generolas. Armijos generolas visas sargybas tikrina. O jūs čia degtinę lakat ir miegat, kiauulės... Tuoj galėčiau sušaudyti. Be teismo, čia pat kar laukė...

Tamsoje nemačiau, generale, — ištarė nedrąsiai.

O kodėl aš matau. Kuo vardu vyresnysis?

Puskarininkis Smak...

Kai tai pasakęs kėlė akis sargybinis pasižiūrėti į piktą generolo veidą, nelaukiant susitokar po piktesnį, geležinį kalvio kūjį. Nespėjo net pamatyti suodinių generolo žandų, sumukdamas prie kūjo. Griebęs iš virstančio sargybinio šautuvą, kalvis daug tvirtiau stovėjo ant savo kūjo. Net ir piktesnis pasidarė:

Vyresnysis Smak, iš kur gavot degtinės, — suriko net nepažindamas savo balso. — Prisilakėt visi šitoj kiauulidėj. Ar tai tokie mano kareiviai fronto linijoj...

Piemenys, skeltanagėm kojom kiauulės, — šaukė, palydėdamas kiekvieną žodį baisiais, išpažinties reikalaujančiais keiksmais. Ir tik dėlto nei vienas nesuabejojo jo pykčio ir žodžių tikrumu.

Smak, atsiliepk! Ne piemu, generolas, klausia. O gal savo liežuvį butelyje palikai! Tuojau man atsakyk!

Jakob atnešė... — atsakė išsigandęs balsas.

Tai kad jis prašė ir prašė. Eik, nors iš po uodegos ištrauk, man sakė... — teisinosi apkalintasis.

Meluoja, generale. Be mano leidimo po kaimą lakstė, mergų įjėškojo...

Jakob, išeik! Tave adjutant išstardys. Aš tik kaltą bau-

Bet viduje buvo tylu. Niekas nejudėjo.

Kalvis jau buvo apsiliejęs prakaitu. Visą tuojau pat reikėjo baigti. Pradėjo trukti ne tik keiksmų, bet ir žodžių. Suklupęs neatsilaikytų prieš tris, jei tik klasta paaiškėtų.

Bet prasišvėrė durys į juoda tamsą. Kalvis pamatė suveltais plaukais vyrą, nuleidusį galvą. Jo drąsa grįžo.

Dovanok, generale. Mes nedaug, tik nuo šalčio... Aš geras kareivis ir medaliu turiu...

Medalį turi, bet kepurę pametė... Eik, kalbėk su adjutantu, — ištarė su gailėsčiu ir švystelėjo į šoną baterine lempute, jausdamas kaip jo balsas dreba.

Kai tik kareivis žengė pasižiūrėti į aklą tamsą, griebdamas kūjį, kalvis dar spėjo sujudinti lūpas.

Jei aš tavęs neužmušiu, tu mane užmuši. Tai karas, ir tokie jo įstatymai. — Spyrė su baisia jėga į duris, šokdamas į vidų, rodos, bėgdamas ir nuo to, ką buvo padaręs. Jau ir jis pats nebijojo dabar mirti, sulaukęs kritiškos, lemiamos valandos.

O jūs rankas augstyn, — ištiesė šautuvą. — Areštuoti! Nusiųk! į sieną!

Kai nuplūgęs šautuvo virvę surišo rankas, drebančias ir pasiduodančias, pajuto staiga nusivylimą, kad taip buvo paprasta ir lengva. Net susvyravo ant savo kojų. Nugalėtojo triumfas, kuris taip žavėjo, kai žiūrėjo per užšalusio lango kraštelį, buvo staiga išnykęs. Kalvis pajuto tik nuovargį ir pasiilgimą bent trumpas ramybės valandos. Užmetė ant karklo suimtiesiems surinktus šautuvus, užraktus susidėjęs į kišenę.

Nebijokit, neužmušiu, jei tik paklusnumą matysiu, — ištarė atlaidžiai, pajutęs, koks sudžiūvęs buvo jo liežuvis. — Na, eime, — dar pagriebė dėžę su granatomis.

Perlipęs per užmuštųjų kūnus, lyg ramindamas save ir suimtuosius, kalbėjo:

Sunku ne tik jums, sunku ir man terliotis čia su jumis. Jei tik neklausysit, va, turėsiu persmėgti ir judu tuo pačiu jūsų durtuvu, lyg kokias kirmėles. Kaip kirviu įkurti į makuolę... Ne aš tuos baisesius karų įstatymus padariau, už tai jų atšaukti negaliu. Nuo amžių nebuvo tokio karo, kurio istorija nebūtų surašyta užmuštųjų krauju...

Sunkiai klampodamas per sniegą godžiai gėrė šaltą orą, kad bent kiek atvestų iki raudonumo įkaitusi širdis, lyg apipilta žarijom, kaip ir kalvės žaizdre. Krūtinė, lyg odinės dumplės, šniokštė ir užė. Ir su pasigardžiančiu rijo sūrius prakaito lašus, neatnešančius palengvėjimo. Dar vis negalėjo peržengti tos ribos, kuri buvo atskyrusi jį nuo pasiilgtos ramybės valandos. Eidamas vis tebejautė ant kojų užkritusių sunkuma dviejų kūnų, niekad nematytų ir nepažįstamų žmonių... Vienodas ir įkyrus kojų girgždėjimas pasidarė jau nepakendamas toje kurčioje tyloje. Ir jis labai nudžiugo, kai vienas ištarė:

Duok pailsėt. Nejaucių suveržtų rankų. Taip sunku...

Nelengva nė man, — atsakė, sulėtindamas žingsnius. — Gerai, pailsėk... Bet jei tik kitaip, tai...

Nė negalvoju. Ten taip pat užmuštu, tik ne iš karto...

Atleido kalvis suveržtas rankas ir padalino savo duoną.

Aš sotus. Prisivalgęs jau. — Kai nereikėjo nei šaukti, nei keiktis, pajuto kad tas baisumas pamažu tolsta ir krūtinėje lengvėja. Bijodamas vėl tylos, ištarė:

O kada tie karai baigsis? Kas atsakytų?

Nesitikiu išgirsti atsakymo. — Jie niekad nesibaigs, — ištarė tas vyresnis po ilgos tylos. — Nesibaigs, kol gyvens žemėje žmonės. Baigsis tada, kai liks žemėje tik du, ir pirmasis užmuš antrąjį. Tada iš nusiminimo pasikars ir paskutinis...

Tikra teisybė, — sušuko kalvis ir taip pradėjo kvatinti, kad net ir suimtieji kikeino...

Kai pakilo eiti, jau kalvis buvo šnekesnis ir pats siūlė

(Nukelta į 7-tą psl.)

Lietuviai raudonoje šviesoje

Straipsnis "Polyphony" žurnale ir redaktoriaus pareiškimai

Yra Ontario provincijoje draugija "Multicultural History Society of Ontario", gaunanti lėšų savo veiklai ir iš valdžios. Toji draugija leidžia žurnalą (eina dukart į metus) "Polyphony". Jį redaguoja prof. R. F. Harney. Į mano rankas pateko paskutinis šio žurnalo numeris, kuriame net penki puslapiai skirti raudoniesiems lietuviams. Straipsnis parašytas buvusio komunistinio laikraščio "Liaudies Balsas" redaktoriaus J. Ylos. Du puslapiai yra iliustruoti. Viename jų yra Kanados lietuviams "atstovaujančių" laikraščių — "Liaudies Balso" bei "Darbininkų Žodžio" vinjetės ir J. Ylos nuotrauka. Kitame puslapyje yra aukų lapas "Darbininkų Žodžiui" aukojusių Winipego. Atsišaukimas pradedamas: "Draugai darbininkai ir darbininkės".

Sužinojęs, kad vasario 3 d. Toronto "Press Club" patalpose bus pasikalbėjimas su mi-

nėto žurnalo redaktorium, nuėjau. Pasak jo, vienas žurnalo tikslų yra įeiti į universitetų istorijos fakultetų bibliotekas, kad studentai turėtų iš ko studijuoti naujųjų kanadiečių kūrimąsi šiame krašte. Tuo būdu gal susidomėtų ta sritimi ir patys istorijos studentai. Dabar susidomėjimas yra toks mažas, kad net kaikiurios pašalpos, skiriamos naujųjų kanadiečių istorijos studijoms, nesančios pakankamai išnaudotos.

Diskusijoje vienas lietuvis paklausė, kodėl taip vienašališkai parodomis lietuviai, nes lietuvių komunistų Kanadoje yra vos keli nuošimčiai. Kodėl nėra nė žodžio apie "Tėviškės Žiburius"? Kodėl rašant nepasinaudota knyga "Lithuanians in Canada"? Profesorius atsakė: "Savo bibliotekoje turiu abu jūsų minimus leidinius, bet jų mintys mūsų žurnalui netinka. Jie yra 'too racial and too much oriented toward the old country'. Jums pirmiausia reiktų įseiti iš tremtinio filosofijos ir jausmus kanadiečiams".

Į mano klausimą ką daryti, kad tokie dalykai ateityje nepasikartotų, profesorius atsakė: "Jūs negalite diktuoti redaktoriui ką jis turi rašyti, o jeigu norite įdėti savo medžiagos, parašykite ir apmokėkite už puslapius".

Išėjau iš susirinkimo su neilksma mintimi. Buvo aišku, kad profesorius labiau domisi lietuvių komunistų veikla, laiko juos geresniais kanadiečiais, nors jie daugiau žiūri į Maskvą, o nei į Otavą. Patriotinė lietuvių visuomenė, susidedanti iš senosios ir naujosios ateivijos, gyvenanti Kanadoje per 30, 50 ar daugiau metų, laikoma "rasistine", perdaug patriotine, nes, šalia Kanados piliečių pareigos, neužmiršta ir senosios tėvynės. Taip pat būdus dainos, palydinti fortėjonu arba fleita, antroje — įvairių operų arijos, fortėjonu palydinti Krefeldo operos dirigentui THOMAS GRIBOW. Plokštelės kaina — 23 DM, plius persiuntimo išlaidos. Čekius rašyti vokiškų markių valiuta šiuo adresu: R. Daunoras, Opernhaus, Theaterplatz, 4150 Krefeld 1, W. Germany

SOL. RICHARDAS DAUNORAS, V. Vokietijoje išleisdinęs savo ilgo grojimo plokštelę "Kur bakūzė samnata". Vienoje pusėje — liaudies dainos, palydinti fortėjonu arba fleita, antroje — įvairių operų arijos, fortėjonu palydinti Krefeldo operos dirigentui THOMAS GRIBOW. Plokštelės kaina — 23 DM, plius persiuntimo išlaidos. Čekius rašyti vokiškų markių valiuta šiuo adresu: R. Daunoras, Opernhaus, Theaterplatz, 4150 Krefeld 1, W. Germany

MOKINIŲ PIEŠINIŲ KONKURSAS

Piešinių temos:

1. Kaip jūs parodytumėte Kanadą jaunimui, atvykusiam į Penktąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą?
2. Kaip jūs parodytumėte jam lietuvių Kanadoje?

Atskiri projektai keturiose amžiaus grupėse.

Trys premijos kiekvienoje amžiaus grupėje.

Mokyklos "mural" projektas: dvi amžiaus grupės; po vieną premiją kiekvienoje grupėje.

Premijos bus skiriamos už piešinių originalumą, išraiškumą, išpūdingumą.

Konkursas baigiasi 1983 m. balandžio 15 d.

Pie

“Kelias” - laisvės kovų filmas

ALGIRDAS GUSTAITIS

Filmą pagamino Yilmaz Guney, g. 1937 m. kurdų šeimoje, Turkijoje. Spalvotas, garsinis. Įkalbėta, kaip skelbiama, kurdiskai, nors greta sakoma, kad tai esąs turkiškas filmas. Aiškinimai — anglų kalba.

Turkai, nors didoka valstybė, bet filmų pasaulyje nebuvo žinoma teigiama, dėmesio verta prasme. Jų kalba Vakarų pasaulyje nežinoma, o su vertimais labai sunku pakliūti į švėtimas valstybes.

Filmo pavadinimas “Yol” lietuviškai reiškia “Kelias”. Apie kokį kelią čia kalbama?

Turkijos saloje esąs pusiau laisvas kalėjimas Imrali, netoli nuo Bursa. Grupe kalinių duoti leidimai kelias dienas pabūti laisvėje. Čia vaizduojami visi yra kurdai, kovojantys dėl savojo, krašto nepriklausomybės. Jie važiuoja autobusais, traukiniais į namus. O tenai — skurdas, vargas, nesibaigiančios kovos prieš turkus. Tėvai eina, joja į kalnus kovai, vaikai lieka namuose, viską mato ir laukia, kada galės ir jie kautis iki jų tautos pergalės.

“Yol” rodo turkų kareivių susirėmimus su kurdais. Atvira sunkvežimyje turkai atveža sukrvintus, sukapotus laisvų kurdų lavonus. Kareiviai klausia, gal kas juos pažįsta. Niekas nepažįsta, nors jie visi šių žmonių draugai, tėvai ar vaikai. Žino, kas būtų prisipažinus.

Filmas ištisai realistinis. Daug Turkijos ir Kurdistan apylinkių vaizdų, neįprastų papročių. Sakysime, vyrui nusidėjusį žmona, giminių sumita, laikoma duobėje ar rūsyje, maitinama tik vandeniu ir duona, jokio prašymosi ar guolio. Iš turkų kalėjimo atvykusiam vyrui aiškinasi, atsiprašinėja. Vyras paima vyriausią sūnų, gal 12 metų berniuką, ir tą ištikimybę nuskaltusią žmoną. Jie trys eina sniego dykuma didžiausiame šaltyje. Vyras ir sūnus gerai, šiltai apsiredę, o žmona (ir motina) plona suklele, menkais batukais, plona skara. Aišku, ji pradėjo šalti. Verkia, malda, kad vyras jos nepalikėtų gyvos vilkams, paukščiams ir varnoms suplėšyti. Lengva numanyti, kad vyras norėjo ją taip nužudyti. Paskutiniu momentu bando pasigailėti, bet jau per vėlu — ji mirtinai sušalusi.

“Yol” turi stiprų rankraštį, gerą režisūrą, kartais įdomius filmavimus, vietomis gerą įtampą, bet perdaug dialogo. Žiaurumai (bent taip atrodė europiečiui) ryškūs, bet kurdams ir turkams gal įprasti. Yra daugybė natūralių scenų. Tenai ir avys bei ožkos vežamos greta žmonių, ant jų pasidėjus skaitomi laikraščiai, lošiama kortomis. Baili ir išdavią nori peiliu nudurti, o itariamus besimylinčius traukinyje — nori primušti, gal nulinuoti. Menki namai, kurdų krestai iš molio, nešvarūs kiemai prie to pat vandens, kuris vartojamas gerti ir kojom mazgoti.

Yilmaz Gueney keletą kartų buvo Turkijos kalėjimuose. Filminis rankraštis turi 155 puslapius, bet jie vyriausybės cenzoriams davė tik 24. Filmas atskirais gabalais, ir turkai negalėjo suprasti, kad bus nukreiptas prieš dabartinę Turkijos vyriausybę. Tame krašte vyriausybės keičiasi, kaip skelbiama, dažnai, ir viešai, kaip leidus, ilgai trunka, kol sekančioji susigauja. Filmas pagamintas 1980-1981 m.

Kai “Yol” buvo slapta atgabentas į Prancūziją bei rodomas Palais du Festival ir kai jam buvo paskirta “Palm d'Or” kaip už geriausią Cannes parodytą filmą 1982 m., Turkijos vyriausybė protestavo ir reikalavo Y. Gueney grąžinti į Turkiją. Jis greitai iš Prancūzijos išvyko, bet į Turkiją negrįžo.

Be minėto filminio įvertinimo, “Yol” gavo tarptautinių kritikų prizą kaip už geriausią filmą. Apdovanotas ir tarptautine katalikiš filmine premija.

Pagrindinis artistas Tarik Akan geras, vietomis neabejotinai stiprus, įtikinantis. Kiti irgi savo paskirtys tinkami: Halil Ergun, Necmettin Cobanoglu. Sušaldoma moterį vaidina Serif Sezer. Rankraštis — Yilmaz Gueney. Režiso-

riai Edi Hubschmid ir K. L. Poldi. Muzika — Sebastian Argol ir Kendal. Direktoriai S. Goeren. Išleido Gueney Film & Cactus Film A.G., Zurich su Maran Film (Muenchen) ir Šveicarijos televizija (SRG).

Reiškia kurdai sugeba Europoje atrasti žymių asmenų ir organizacijų, galinčių parodyti pasauliui jų laisvės kovų tragedijas.

Audiniai ir tapyba filme

Anastazijos Tamošaitienės kūryba spalvotame filme

PROF. R. VAŠTOKAS

1983 m. sausio 16 d. Anapilio salėje po sutiktuvių dail. Antano Tamošaičio naujai išleistos knygos “Lithuanian Easter Eggs” buvo rodomas ką tik baigtas filmas “Lietuvių audinių dailė”. Filmo tema ir turinys — dail. Anastazijos Tamošaitienės kūryba kilimuose, tapyboje ir tautiniuose drabužiuose.

Filmas padarytas 1979-81 m. vasaromis Tamošaičio dailės studijoje ir jų sodyboje Kingstone Jono Miltenio pagal dail. A. Tamošaičio scenarijų. Žodinė dalis parašyta ir įkalbėta poeto Henriko Nagio, o muzikinė palyda paruošta Zigmo Lapino. Tautiniams šokiams vadovavo “Gyvataro” vadovė Genovaitė Breichmanienė ir pavaduotoja Irena Jokūbnyienė. Filmo paruošimui daug rūpėjo ir pastangų įdėjo Vitalijus Matulaitis.

Filmas išryškina mūsų audinių meną ir A. Tamošaitienės kūrybą. Parodomai tikri senoviški sodiečių audekai ir, juos sekant, audiniai nauji. Supažindinama su skirtingumų įvairių Lietuvos apylinkių tautinių drabužių. Be to, pavaizduojama ir tų drabužių paskirtis.

Antroje filmo dalyje tautiniai drabužiais aprengtos lėlės porėlėmis viena paskui kita slenka ratu. Čia matome visų Lietuvos sričių tautinius drabužius. Paskutinėje filmo dalyje Tamošaitienė perriša šokėjai juostą, dalinami šokėjams iš kraitinės skrynios rankšluosčiai, merginos riša šokėjams kaklaraiščius bei juostas. Šokėjai pašoka keletą pačių būdingiausių lietuvių tautinių šokių. Natūralioje gamtos aplinkoje išryškina mūsų lietuvių tautinių drabužių grožį, jų raštų įvairumą bei spalvingumą. Filmo gale šokėjai atsisveikina su Tamošaičiais ir iškeliauja iš jų sodybos.

Filmas spalvotas, garsinis, 16mm, trunkas apie 50 minučių; platinamas Lietuvių Tautodailės Instituto Kanadoje.

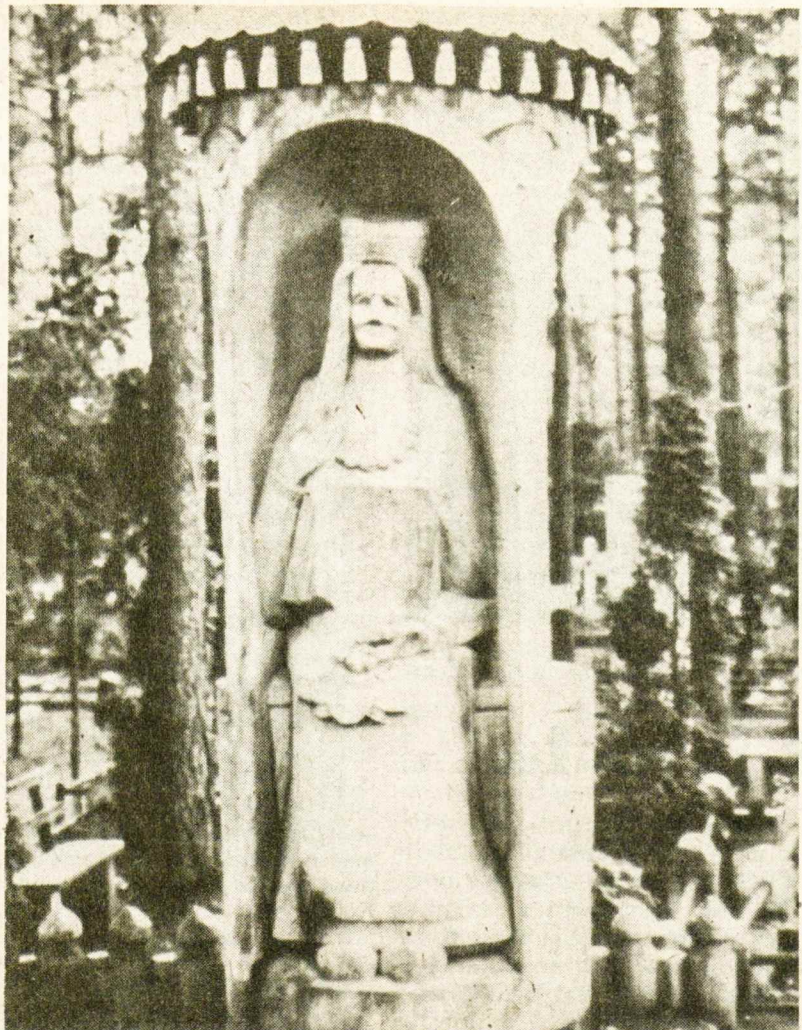
Technišku atžvilgiu filmą būtų galima kiek sutrumpinti, suglausti ir scenų eiga pajavairinti, tačiau turiniu ir užsimojimu filmas įdomus, vertingas. Kaip dokumentas dailininkų Tamošaičių nuostabios ir kruopščios tautodailinės veiklos filmas ypač svarbus.

Suvažiavimą prisimenant

“TŽ” skaitytojai jau turėjo progos susipažinti su kaikiurių LKM Akademijos suvažiavimu sekiųjų darbu ankstesniuose numeriuose. Reikėtų paminėti lietuvių literatūros sekią kaip vieną iš įdomesniųjų. Šiai sekičiai vadovavo doktorantė Aušra Liulevičienė. Ji taip pat skaitė savo darbą, išnagrinėjantį trijų dabartinių Lietuvos rašytojų kūrinius. Paskaita pavadinta “Istorija ir mitas: religinės implikacijos trijuose dabarties romanuose Lietuvoje (Baltušio, Mikelnko ir Kondroto)”. Paskaitininkė įdomiai analizavo kūrinius, išskeldama religijos ir religinio auklėjimo poveikį pagrindinių romanų veikėjų realistiškai atvaizduotame gyvenime šių dienų Lietuvoje.

Labai įdomią paskaitą skaitė prof. dr. Rimvydas Šilbajoris apie religinius įvaizdžius Algimanto Mackaus poezijoje.

Nemažesnį gausiai susirinkusių klausytojų dėmesį laimėjo ir trečioji sekiijos paskaitininkė — prof. dr. Birutė Cipliauskaitė savo darbą, pavadintą “Trumpas poezijos žodis”.

Antkapinis paminklas žymiojo Lietuvos kalbininko profesoriaus JONO KAZLAUSKO, piktadarių nužudyto Vilniuje 1970 metais. Paminklo autorius — skulptorius VYTAUTAS MAČIUIKA

Generolo kalvė

(Atkelta iš 6-to psl.)

poilsio valandėlę. Tik jautė, kad tokiu keliu savanoriškai jau vienas neitų.

— Vyrai, ei, vyručiai. Tai aš. Ir nevienas. ...
— Kalvis grįžo!
Atbėgo ir karininkas.

— Va, ir padariau. Ne tik aš turėsiu, bet ir tavo dviem jaunikiams po šautuvą bus. Dar ir granatų dėžutę turiu. Tai ir pats dabar matai, kad mano pirštai ne tik uodegai pasikasyt.

Daug sužinojo karininkas iš suimtųjų. Tas vyresnis, traukdamas dūmą po dūmo iš dovantų papirosų, buvo kalbus. Tiltą dabar pulti turėjo tik sekančios, o gal dar kitos dienos rytą, kai atitrauks jėgas nuo Raguvos malūno. Ten per stiprios buvo akmeninės mūro sienos. O čia staigiu puolimu, sutelktinam jėgom tilto gnynei greit turėtų būti nušluoti. Ir tuoj atriedėjusiam šarvuotam traukiniui persiruts per tiltą, kelias būtų daug tiesesnis į sostinę...

Karininkas tuoj pat išsiuntė žinią malūno gynėjams. Jei pastebėtų tik įtartiną priešų judėjimą, kad tuoj padarytų savo sprendimus. O pats išsiuntė slapukus žvalgybai...

Ir kai tik ėmė rausti trečios dienos aušra, spėjamieji slapukų šūviai pasveikino pirmąjį saulės spindulį. Mirties sparnai pamažu, iš lėto pakilę apglėbė visą paupį...

Priešas veržėsi atkakliai, negailėdamas aukų. Bet siena, kurią turėjo peržengti, buvo lygiai tokia tvirta, kaip ir malūno gnynei. Ilgai planuotas mūšis turėjo daug ką nulėmti... Tai žinojo priešas, atkakliai puldamas, žinojo ir tie, kurie gynybą, nė žingsnio nesitraukdami.

Pajuodę ir žemėti tilto gnynei veidai jau buvo pasikeitę į geležinių tilto sijų spalvą... Džiaugsmingas mirties užimas ir siautulingas žemės drebėjimas plaukė iš neseniai tylaus paupio kampelio. Dūslų žemės dėjavimą, karts nuo karto pertraukdavo įpykusio ir sužeisto karininko šauksmas:

— Šaudmenų! Sanitaras! Kulkosvaizdžio ugnis į kairį sparną...

Aptekusios krauju kalvio akys buvo lygiai tokios, kai jis švaistėsi su kūju kaimo trobelėje... Ir klojo dabar ant žemės kiekviena, prie kurio tik akis stablelėjo. Tik jis jau nesikeikė, tvirtai stovėdamas ant kiojo prie geležinės tilto sijos.

Skelbtoji lietuvių kalbos sekičia, deja, suvažiavime nebuvo atstovaujama.

Įdomu pažymėti, kad dalyviai gavo ne tik dvasinio peno šiame sklandžiai praėjusiame suvažiavime, bet ir galėjo pasidžiaugti gamtos dovanomis — karšta Floridos saule ir sūriu marių vandenėliu.

Dr. Genovaitė Bijūnienė

BALYS GAIDŽIŪNAS

Reikia laukt pavasarinio vėjo

Sustojom čia,
Prie svetimo mums kranto,
Bet radom dar garuojančius takus,
Anksčiau pramintus mūsų brolių,
Kurie svetur įjėškojo
Ne vien tik duonos kashio.
Ir mums dabar,
Po žudančių audrų atėjus,
Vienodai dyla metų dienos,
Kraunasi dešimtmečių našta
Ir rūpesčių eilė gausėja.
Dažnai atsikusim į šiaurę
Ir žiūrime atgal
Į ilgą mūsų kelią.
Kokia keista ta praeitis —
Mus svetimi pagonim šaukė,
O tie “pagonys” buvom doresni

Už kardą nešantį vienuolį.
Ir verkt, ir priekaištaut,
Grūmoiti praeičiai permaža —
Lig debesų iškilęs laisvės žodis,

Ir laisvę išsigimę ponai!
Kiek būta keliančios šviesos
Ir kiek kartaus likimo!

Dabar mes tremtiniai,
Ir nevalia mums grįžt
Kur likęs giminės lopšys,
Kur kryžkelę daug amžių saugo
Viešpaties sargybinis —
Smūtkelis,
Kur gieda savas paukštis,
Kur gimus protėvių daina.
Kodėl?

Ar prasikaltom,
Kad neužmiršom savo žemės,
Kad tebeimylim savo dangų,
Savą žmogų,
Kad meldėmės sava malda,
Kad buvom titnaginiai,
Kai laisvę gynėm
Ir verkėm su beržais
Neteikę mylimo?

Ne!
Veniems — mes buvom
Užtvara prie kelio,
Kitiems —
Pagoniškas akmuo,
Daug amžių neperskeltas.

Ar viskas žuve,
Ar viską esame praradę?
Ne!
Jei mūsų liemenį kirviu įkrito,
Bet visos šaknys gyvos.
Jie skėlė akmenį,
Bet jis nesikilo —

Mums duona ir vanduo,
Ugnis ir miškas —
Šventi žodžiai.
Tik poterius galybių
Viešpačiui
Anksčiau vienaip,
Dabar kitaip sudestom,
Bet jo didybe ir galia
Tikėjom ir dabar tebetikim.
Viltis augina želmanį —
Kalba gimtoji
Ir kilpoį smaugiamą netilsta,
O protėvių daina,
Tėvynės garbę ginant,
Ir drąsina, ir kelia.
Seniau —
Kai trūkavo kantrybės siūlas,
Galąsdavo nukaltą dalį.
Dabar —
Laikai kiti,
Reikia budėt ir laukt
Pavasarinio gero vėjo.

1983

LK Mokslo Akademijos suvažiavime Floridos St. Petersburg 1982 m. lapkričio mėnesį. Iš kairės: dr. G. BJŪNIENĖ, “Draugo” kultūrinio priedo redaktorė AUŠRA LIULEVIČIENĖ, motelio “Mary a Ross Apt. Motel” savininkė GENUTĖ DIRSIENĖ

Nuotr. G. Bijūnienės

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Garsioji Klevelando “Grandinė”, vadovujama Liudo Sagio, savo veiklos trisdešimties metų kovo 19-20 d.d. Dievo Motinos parapijos salėje. Šventei pasirinktos dvi dienos, kad būtų galima plačiau tą sukaktį paminėti keliais renginiais. Kovo 19 d. įvyks sukačiai skirtas “Grandinė” koncertas. Bus surengta veikla atspindinčių nuotraukų paroda, skaitomos paskaitos. Šventės dalyviai galės mokytis ne tik lietuvių, bet ir kitų etninių grupių tautinių šokių. Sukaktuvinė šventė “Grandinė” kviečia visus buvusius savo dalyvius, jų tėvus bei gausius savo rėmėjus, koncertų organizatorius, jų garsintojus spaudoje. Pirmas “Grandinės” pasirodymas Klevelando tautinių festivalyje įvyko 1953 m. vasario 15 d. “Music Hall” scenoje, kai jom įžengė L. Sagio paruoštos būsimos “Grandinės” šokėjos, palydėtos vieno akordeonisto, Vėliau “Grandinė” dažnai šoko JAV ir Kanados lietuvių kolonijose, gastroliavo Australijoje, V. Europoje ir P. Amerikoje.

Jaunųjų dailininkų darbų paroda, turėjusi įvykti M. K. Čiurlionio galerijoje, Čikagos Jaunimo Centre, Vasario 16 proga, atidedama vėlesnei datai, kad jom galėtų išjungti daugiau dalyvių. Jaunieji dailininkai iki 30 metų amžiaus imtinai prašomi atsiųsti savo kūrinių nuotraukas ar skaidres vertintojų komisijai, kuri padarys kūrinių atranką. Nuotraukos bei skaidrės siunčiamos šiuo adresu: Čiurlionio galerija, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

Čikagos “Margutis” pirmą šiemetinį koncertą rengia kovo 13, sekmadienį, 3 v.p.p., Jaunimo Centre. Programą atliks trys svečiai iš V. Vokietijos — mezosopranas Vilius Mozūraitis, smuikininkas E. Kollars ir pianistė Raminta Lampsatyte-Kollars. Pastaroji yra buvusi Čikagietė, muzikos studijas baigusi V. Vokietijoje su daktaras laipsniu. Ji dėsto muzikologiją Hamburgo muzikos mokykloje, kur dainavimo studijas tęsia V. Mozūraitis, nepernesiausiai atvykusi V. Vokietijon. Ji turi seserį Henrieta, smuikininkę. Abi jos jau yra dalyvavusios V. Vokietijos lietuvių renginiuose. Smuikininkas E. Kollars, pianistės bei muzikologės dr. R. Lampsatytes vyras, jau anksčiau yra koncertavęs JAV. Čikaga ši kartą pralenkė Torontas. Pirmasis trijulės koncertas įvyks Toronto Lietuvių Namuose kovo 6 d.

Kompoz. Vlodo Jakubėno Draugija, įsteigta Čikagoje, perėmė kūrinių velionies palikimą. Ji rūpinsis tų kūrinių apsauga, išleidimu, jų paruošimu atlikėjams. Draugija taipgi renka visą medžiagą apie Vl. Jakubėną — jo kūrinių rankraščius, velionies parašytus arba jį liečiančius straipsnius, leidinius, dokumentus, atsiminimus, nuotraukas. Turintieji tokios medžiagos prašomi ją bent paskolinti, kad būtų galima pasidaryti kopijas. Draugijon kviečiami išjungti betkur gyvenantys lietuviai. Ji įregistruota Ilinojaus valstijos įstaigose, aukos atleidžiamos nuo JAV pajamų mokesčio. Jos labai reikalingos veiklai plėsti. Čekiai turi būti rašomi “Vladas Jakubėnas Foundation, Inc.” vardu. 1982 m. gruodžio 19 d., minint šeštąsias Vl. Jakubėno mirties metines, buvo atidarytas ir archyvas evangelikų-liuteronų “Tėviškės” parapijos bibliotekos kambaryje (1602 So. Troy, Chicago, IL 60629). Įvadinį žodį tarė Kompoz. Vl. Jakubėno Draugijos valdybos pirm. Edvardas Šulaitis, apie velionį ir jo palikimą kalbėjo archyvaras Juozas Kreivėnas, jo bičiulis ir talkininkas. Sveikino: “Tėviškės” parapijos klebonas kun. Ansas Trakis, parapijos komiteto pirm. Algimantas Kleinaitis ir muz. J. Lampsaitis. Draugijos valdybą sudaro: pirm. E. Šulaitis (1330 So. 51 Ave., Cicero, IL 60650, tel. OL2-6825), reikalingą vedėja Erika Brooks (4611 So. Rockwell, Chicago, IL 60632, tel. 247-0398), archyvaras J. Kreivėnas (1602 So. 48 Ct., Cicero, IL 60650), nariai — Leonardas Šimutis ir Povilas Mieliulis. Vl. Jakubėno kūrinių sarašą, jų aprašymą bei fotokopijas galima gauti pas archyvarą J. Kreivėną. Kitais reikalais kreiptis į pirm. E. Šulaitį arba reikalų vedėją E. Brooks. Kompoz. Vl. Jakubėno talento gerbėjai gali tapti jo draugijos nariais, remti jos veiklą aukomis, papildyti archyvinę medžiagą savo įnašu.

Vilniaus paminklų atnaujinimo instituto specialistai paruošė projektą, pagal kurį bus sutvarkytas ir muzėjum paverstas XVIII š. namas Tolminkimye, kuriame beveik tris dešimtmečius gyveno K. Donelaitis. Tame atnaujinamame name surusintoje Čistye Prudy vietovėje keli kambariai bus skirti K. Donelaičio muzėjui, kiti — muzėjaus fondams bei jo administracijai.

Simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras, diriguojamas Juozo Domarko, šiemetinę savo veiklą pradėjo nauja programa Kaune ir Vilniuje surengtuose koncertuose. Į tuos koncertus buvo įjungta L. Beethoveno “Septintoji simfonija”, O. Balakausko “Passio instrumentale” styginių kvartetui ir simfoniniam orkestrui, P. Čaikovskio uvertiūra-fantazija “Romeo ir Džuljeta”. Koncertuose dalyvavo ir styginis Vilniaus kvartetas.

Vinco Mykaloičio-Putino devyniasdešimtojo gimtadienio proga buvo surengta literatūrinė paroda jo gimtuisiuose Pilotiškiuose, Prienų rajone. Jai panaudota medžiaga iš Kaune veikiančio Lietuvos literatūros muzėjaus fondų. Parodai sutelkta retų dokumentų ir nuotraukų.

Dail. Broniaus Uoginto amžiaus septyniadesimtmečiui skirtą parodą surengė Vilniaus dailės parodų rūmai. Sukaktuvininkas yra grafikas ir tapytojas. Parodai jis buvo sutelkęs 73 tapybos darbus, kurių didžiąją dalį sudarė mokslininkų, kultūrininkų, darbininkų, žemdirbių portretai, įvairūs gamtovaizdžiai. Parodos atidaryme kalbėjo Lietuvos Dailininkų Sąjungos pirm. prof. K. Bogdanas bei kiti sukaktuvininką sveikinusi dailininkai, jo talento gerbėjai.

Kauno lėlių teatras savo repertuarą papildė ukrainiečio J. Čepoveckio pasaka “Klounas ir peiliukas”, kurią lietuvių kalbon išvertė V. Palčinskaitė. Premjerinį spektaklį paruošė rež. A. Stankevičius, apipavidalino dail. M. Percovas, dirbantis Vilniaus rusų dramos teatre, muziką sukūrė kompoz. A. Martinaitis.

Lietuvos fotografai dalyvavo Vakarų Berlyne surengtoje konkursinėje parodoje “Europos fotografai”. Buvo paskirti keturi augščiausi apdovanojimai, kurių vienas teko V. Straukui už nuotraukų seriją “Pirmas skambutis”, kitas — V. Šontai už nuotrauką iš serijos “Mokykla — mano nami”. Tarptautinės Meninės Fotografijos Federacijos aukso medalį laimėjo V. Mikalauskas už serijon “Žmonės ir kaukės” įjungtas nuotraukas. V. Balčytis buvo apdovanotas parodos diplomu.

Vilniečio O. Balakausko sonata “Jūros bangos pralietiamas” Kijevo filharmonijos salėje įvykusiame koncerte atliko du ukrainiečiai — smuikininkas A. Vinokurovas ir pianistas A. Muravskis.

Prof. dr. Jurgis Lebedys, žymus lietuvių literatūros tyrinėtojas, mirė 1970 m. liepos 12 d. Velionis buvo gimęs Devynduoniuose, Kėdainių aps. 1913 m. sausio 12 d. Septyniadesimties metų metinių proga jo kapą Devynduonių kapinaitėse aplankė buvusieji mokiniai ir bendradarbiai. Žodį tarė Vilniaus universiteto filologijos fakulteto dekanas docentas J. Balkevičius. Gimtuosiuose J. Lebedžio namuose atidarytas jo atminimui skirtas kambarys su senovine lova, stalu, žibaline lempa palubėje, velionies parašytomis knygomis, gausiomis nuotraukomis. Kultūros namuose įvyko oficialioji minėjimo dalis, surengta Žemaitės kolchozo nariams, mokytojams ir moksleiviams. Atsiminimais dalijosi buvęs prof. dr. J. Lebedžio mokinys docentas A. Jovaišas, juos iš velionies atminimui skirtos knygos skaitė kiti Vilniaus universiteto darbuotojai. Sausio 14 d. Vilniaus universitete buvo atidarytos dvi prof. dr. J. Lebedžio 70-tajam gimtadieniui skirtos parodos. Universiteto teatro salėje susirinkusiems velionies bendradarbiams ir studentams pranešimą apie jo mokslinę, pedagoginę veiklą padarė filologijos dr. J. Girdzijauskas, atsiminimus pasakojo prof. V. Zaborškaitė, prof. L. Vladimirovas, poetė O. Baliukonytė. Velioniai dedikuotas savo eilėraščius skaitė poetas S. Geda, S. Daukanta kūrinius — aktorius L. Noreika.

V. Kst.

DAUGIAU PAKANTUMO

1982 m. rudenį atostogavome su vyru Floridos St. Petersburg. Ten jau daug lietuvių apsigyveno. Atvažiuoja nemažai jų ir atostogauti. Teko susitikti geroką būrį Žemės ūkio Akademijoje, Dotnuvoje, studijavusių agronomijos ir namų ūkio mokslus bei jų šeimininkus. Tai buvo mišrūs kanadiečių ir amerikiečių. Taip pat tai buvo mišrūs ir organizacinių atžvilgiu — buvę ateitininkų, tautininkų, žemaičių ir gal dar kitų korporacijų nariai. Dabar jų kiekvienas iš jų turi savo pažinimą ir simpatijas VLIKui, Liet. Bendruomenėi, ALTai. Tačiau tie buvusieji ir esamieji skirtumai nedrumsdė draugiškumo nuotaikos ir nepažeidė tolerancijos santykių.

Zvelgiant į šiandieninę išeivijos sceną, tenka su apgailestavimu pastebėti asmenines, o gal ir organizuotas pastangas naikinti tolerancingumo jauną garbinant vienus išeivių susibūrimus ir niekinant kitus. Jie visi mums turėtų būti brangūs. Ar nevertėtų pasvarstyti mūsų tarpusavio draugiškumo ir tolerancingumo santykių. Imkime pavyzdį iš tų mūsų, jau dabar vyresniųjų, dotnuviškių agronomų, kuriuose neabejotinai stipriai veikla ūkiškoji logika, o gal ir prisirišimas prie lietuviškosios žemės.

Monika Povilaitienė
Tillsonburg, Ont.

PERGREITOS IŠVADOS?

J. Gediminėnas "TŽ" nr. 3 laišku skyrė priminimą Vinco Krėvės-Mickevičiaus "įsivėlimą į politika". V. Krėvė 1940 m. Vasario 16 šventėje karininkų ramovėje Vilniuje savo paskaitoje pasakė sovietams keletą draugiškų žodžių. Toje paskaitoje, anot J.G., "buvo pabrėžiama šimtmečiais nusitęsusi tradicinė Lietuvos ir Rusijos draugystė, bendri interesai, o Lietuvai vienintelis pasirinktas kelias yra su Sovietų Sąjunga".

Bendruomenės veikla Toronte

KLB Toronto apylinkės tarybos posėdis, susauktas apylinkės valdybos, įvyko vasario 8 d. Lietuvių Namų patalpose. Pirmininkavo LB krašto valdybos pirm. adv. Joana Kuraitė-Lasienė, sekretoriavo Vida Valiulienė.

Apylinkės pirm. adv. A. Pacevičius pranešė, kad valdyba, perėmusi pareigas, atliko eilę darbų: surengė Lietuvos kariuomenės šventę, rūpinosi Lietuvos nepriklausomybės minėjimu, televizijos programa per "Graham Cable", šalia daugelio kitų tautybių atstovų lietuviams "Heritage Fair" renginyje ir šį rudenį vėl surengė Lietuvos kariuomenės šventę. Dabar jau ruošiamasi Lietuvos nepriklausomybės atgavimo minėjimui, "Vilniaus" paviljono karalaitės rinkimams, dalyvavimui Karavane — tautybių savaitėje.

Lietuvių Namuose apylinkės valdyba yra numacičius įsteigti informacinį centrą, kuris tvarkys visos Toronto lietuvių kolonijos veiklos, tvarkaraštį ir teiks įvairią informaciją apie lietuvių.

Apylinkės valdybos išd. Vidmantas Valiulis pranešė, kad nuo 1981 m. spalio 23 d. iki 1983 m. vasario 4 d. turėta \$7,974.82 pajamų ir \$4,917.77 išlaidų. Šiuo metu izde yra \$5,113.97. Panašią sumą norima pastoviai izde laikyti įvairiems netikėtumams.

Žibutė Šilinkaitė pranešė apie Vilniaus paviljono karalaitės rinkimus balandžio 30 d. Lietuvių Namuose. Vida

Tais kritiškais Lietuvai laikais ne vienas Krėvė-Mickevičius privalejo laikytis tam tikros valstybinės politinės linijos. Tuo būdu Lietuvos vyriausybė mėgino parodyti sovietams mūsų tautos bei valstybės draugiškumą lenkų ir vokiečių nuolatinio spaudimo akivaizdoje. Norėta parodyti, kad draugiškiems santykiams su Lietuva palaikyti Sovietų Sąjungai nėra reikalo tą šalį pasmaugti.

Nepaisant V. Krėvės-Mickevičiaus ir daugybės kitų žymių Lietuvos žmonių gražiausių pastangų, sovietai vistiek Lietuvos valstybę sunaikino, tautą pavėgė. Tai rodo, kad sovietiniams rusams ne taika ir draugystė su Lietuva rūpėjo, bet jos pavergimas, lietuvių tautos sunaikinimas, rusifikacija, sovietizacija.

S. Šetkus

MOTERŲ SKYRIUS

"T. Žiburiai" — labai laukiamas svečias, nors ateina pavėluotai. Su džiaugsmu jį priimam į namus ir skaitom su malonumu.

Norėčiau vieno dalyko — moterų pasaulio. Būtų naudinga rasti rašinių apie virimą, mezgimą lietuviškais raištais. Nors vienas puslapis kartą į mėnesį galėtų būti skirtas tiem dalykam. Būtų labai malonu.

O. Ziminskienė,
Winnipeg, Man.

KAI GAUNU "T. ŽIBURIUS"

"TŽ" gaunu reguliariai iki šiol, kaip ir laiškus, už 5 ar 6 dienas. Kai gaunu "TŽ", ta diena yra man lyg šventė. Skaitydamos aš pasijuntinu, kad esu didelės skaitytojų šeimos dalis. Gyvenu tos šeimos džiaugsmais, pasisekimais, dailiuosi nepasisekimais ir liūdesiu.

P. Gulbinskas,
St. Petersburg, Fla.

• Ar tavo draugai skaito "Tėviškės Žiburius"? Atsiųskite ju adresu — gaus nemokamai keletą numerių susipažinti

Kristui reikia bendradarbių.

Gal Jis kviečia tave?

Jeį nori sužinoti, kaip gyventi pilnai prasmingu gyvenimu, rašyk:

Sesuo M. Margarita,
Immaculate Conception Convent,
Putnam, Ct 06260, USA.

Gal nežinojai, kad yra lietuvačių vienuolija, kuri veikia Amerikoje ir Kanadoje?

Kokia pagalba...

(Atkelta iš 6-to psl.)

11. Amerikos Baltiečių Laisvės Lyga savo konkrečiais darbais ir pasiektais laimėjimais įrodė savo reikalingumą, todėl ją į savo veiklos taktiką turėtų įjungti JAV LB-nė ir finansais jos darbus remti lietuvių visuomenė.

12. Pasipriešinti Maskvos kėslams apkaltinti antinacinę ir antibolševikinę rezistenciją bei sukilimą vyriausybę ir kompromituoti lietuvių išeiviją organizuotinas visų veiksmų remiamas centras. Jis turi: a. skubiai įsteigti spaudos ir informacijos biurą, kuris amerikiečių visuomenei teiktų profesionaliai paruoštą teisingą informaciją ir ryškintų Gestapo bei KGB klastotes. Amerikoje yra daug teisingumą ir tiesą gerbiančių žmonių, ir iš jų galima tikėtis talkos; b. prie Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone būtina organizuoti specialų židinį, išlaikoma visų veiksmų pinigais įnašais iki 10,000 dolerių; c. a. dirba 2-4 doktorantai ar magistrantai tiesiogiai veiktu kongreso narius, valdžios pareigūnus, įtakingų organizacijų vadovus ir aprūpintų visu tikslia bei taiklia informacine medžiaga; c. visų veiksmų sutarimu sudaromas gyvybos fondas ginti nekaltesiems, kuriems OSI kelia bylas; fondas turi būti juridinis vienetas, labai formaliai registruotas, aukos tiksliai dokumentuotos ir visos operacijos formaliai vedamos; aukotojai duoda tam fondui įgaliojimus reikalauti kompensacijų iš atitinkamų įstaigų, kai paaiškės, kad bylos buvo keliamos ir teisiniai procesai vykdomi, remiantis suklustotais dokumentais; d. sudaryti ekspertų kolegiją, kuris tuoj pat pradėtų leisti seriją leidinių; juose būtų dokumentuojamos šiose bylose klastotės ir atskleistais faktais neparemtas propagandinis melas.

13. Politinės studijas turėtų perioriškai organizuoti visos pažesnės lietuvių kolonijos, nes ramiose svarstymuose lietuviškąją problematiką galima panagrinėti giliau, negu daugelyje oficialių suvažiavimų, kuriuose akivaizdžiai prasimuša propagandiniai savigros motyvai. Politinės studijose taip pat tiesiamas kelias lietuvių jaunomenei pereiti į gyvybos lietuvių bendruomenės eiles, išklaustant jos pačios balsą, o ne priekaištaujant ar mokant ją iš šono. Studijoms ruošti iniciatyvos turėtų imtis LB-nės padaliniai, Lietuvių Fronto Bičiulių sambūriai, Jaunimo S-gos skyriai ar kitos lietuvišką atsakomybę augščiau už partinius ar asmeninius interesus statančios organizacijos arba jų organizacijų junginiai.

Šypsenos

Nebaikštus arklis

Airį paklausė, ar jo arklis nebaikštus.
— Visiškai ne, — atsakė airis. — Jis praleidžia ištisas naktis vienas tamsioje arklidėje.

Paguoja

— Aš visuomet po laidotuvių išeidamas iš kapinių, jaučiu tam tikrą paguodą.
— Ar pats išprotėjai? Kokia tokiais atvejais tau gali būti paguoda?
— Jei aš iš kapinių išeinu, tai reiškia, kad dar nėra taip blogai — tebesu gyvas...

Parinko Pr. Alš.

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI:

1004. Lediene Adėlė	\$100
1005. Chrolavičiaus Mykolo atm.	117
1006. Žilvitenės Marijos atm.	110
1007. Žilienė Anelė	100
(Atsiprasome — šie 4 įnašai atsitiktinai buvo praleisti praėjime pranešime).	
1035. Knystauto Jurgio atm.	455
1036. Prūsaičio Vytauto atm.	100
1037. Palsys, J.	100
1038. V. Krėvės-Mickevičiaus vardo įamžinimui	185
1039. Didžbalio Jono atm.	1140
1040. Domeika, Juozas ir Stefanija	100
1041. Ulba Antanas	100
1042. Multiulis Antanas	100
1043. Putterinec Donata	100
1044. Viltrakienės Teresės atm.	100
1045. Toronto Lietuvių Senjorų Klubas	100
1046. LŠST Jūrų Šaulių Kuopa "Baltija"	100
(Starinės Janinos atm. (K.P.B.)	20
Paco Ramono atm.	75
ĮNAŠUS PAPILDĖ:	
23. KLB Otavos apylinkė	iki \$6500
46. Arštikaitė-Uleckienė Marija	400
73. Kojelaitė Aleksas ir Teodora	38,389
77. "Talka" (Hamilton) Credit Union Ltd.	1600

KL FONDO VALDYBA

Toronto miestas

Svarbus pranešimas Toronto miesto nejudomo turto mokesčių mokėtojams

Jau dabar turėtumėte būti gavę 1983 m. laikiną nejudomo turto mokesčių sąskaitą. Jeigu dar nesate jos gavę, skambinkite tel. 367-7115 arba rašykite mokesčių rinkėjui (Tax Collector) City Hall, Toronto M5H 2N2, arba užsiskaitę informacijos įstaigai (Tax Information Counter), Main Floor, City Hall, kaip galint greičiau.

Atminkite, jeigu ir nesate gavę sąskaitos, vistiek turite mokėti savo nejudomo turto mokesčius. Pirmieji keturi mokėjimai už 1983 m. yra mokami vasario 15, kovo 15, balandžio 15 ir gegužės 16.

Šie 1983 metų mokėjimai yra nustatyti pagal praėjusių metų mokesčių pusę sumos. Birželio mėnesį jūs gausite sąskaitą 1983 metų nejudomo turto mokesčių likusiai sumai, kuri turės būti apmokėta ir vėl keturiais mokėjimais.

G. H. Clarke,
miesto išdininkas

1983 metų ESKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Gegužės 19	Birželio 30	Rugpjūčio 11
Birželio 16	Liepos 21	Rugsėjo 1
		Rugsėjo 29

Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 19, birželio 30 ir rugsėjo 1 lydesiu aš pats: norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Toronto Maironio mokykloje

Mokslo metai jau daugiau nei įpusėjo. Kovo 19, 26 ir balandžio 2 d.d. pamokų nebus — žiemos pertrauka katalikų mokyklų mokiniams ir Velykų atostogos.

Sausio 19 d. Maironio mokykloje įvyko Tėvų Diena. Tėveliai turėjo progos susipažinti su savo dukros/sūnaus klasės mokytoja, išgirsti ko reikalaujama iš mokinio, ko siekiama, kuo tėvai gali prisidėti, kad vaikas darytų pažangą lietuviškoje mokykloje. Tėvai turėjo progos padiskutuoti esamas problemas, pareikšti savo nuomonę ir atsiimti savo

vaikų mokslo pažymėjimus (pusmetinį mokslo įvertinimą).

Mokytojams šiemet buvo tikrai didelis moralinis atpildas, nes 81% tėvų atsilankė į skirtą Tėvų Dieną. Tuo būdu jie įrodė, kad vertina mokytojų darbą ir supranta lietuvių mokyklos reikšmę. Tėvų — mokytojų bendradarbiavimas palengvina darbą, duoda mokyklos vadovybei ir mokytojams paskatos dirbti. Viena iš svarbiausių problemų yra ta, kad turime vaikučių, kurie labai silpnai kalba lietuviškai. Tai ir patys tėvai supranta, bet tikisi, kad su mokyklos pagalba vaikas pramoks ir neatsiskirs nuo lietuviškos jaunimo grupės. Pastebėta, kad vaikas nemoka lietuvių kalbos dažniausiai dėlto, kad ateina iš mišrios šeimos.

Antra iš svarbesnių mokslo kliūčių — neatliekami namų darbai (mokytojai stengiasi daug namų darbo neduoti). Didelė dalis mokinių pilnai ir tvarkingai atlieka namų darbus, bet yra dalelė, kuri nepilnai atlieka uždutą darbą arba visai jo nepadaaro. Ir šią problemą tėvai žino, bet sako esą per daug užimti, ir nebelieka laiko vaikui padėti. Geriausias patarimas tėvams — budėti, kad vaikai nepalikti namų darbo penktadienio vakarui, bet kas vakarą skirtų po 10-15 minučių (pvz. skaitymui).

Šalia pamokų, mokykla stengiasi paminėti tradicines šventes. Kalėdose suruošiama Kalėdų eglutė, Velykose — Velykų bobutė. Vasario 16 šiemet mokykloje bus paminėta vasario 19 d. mokyklos auditorijoje su 30 minučių programėle.

Vasario 12 d. Lietuvių Namuose buvo surengtas tradicinis metinis karnavalas. Maironio mokykla irgi turėjo savo skyrių, paruošė mokyklos tėvų komiteto. Buvo pakartotas vaidinimėlis "Meškiukas Rudnosiuks".

Maironio mokyklos mokiniai dalyvauja dienoraščio konkurse. KLB švietimo komisija yra paskelbusi dienoraščio rašymo konkursą Kanados liuanistinių mokyklų mokiniams. Reikalavimas: vesti dienoraštį lietuvių kalba 35 dienas iš eilės (pradžią vasario 5 d. — pabaigą kovo 12 d.). Kiekvienas skyrius turi nurodytą sakinių ir žodžių skaičių. Pvz. antro ir trečio skyriaus mokiniai turi kas dieną parašyti po 2 sakinius, iš viso 10 žodžių (galima ir daugiau). Augstėjant skyriui, daugėja ir žodžių skaičius. Laimėtojai taps tie, kurie išpildys visus konkurso reikalavimus suprantama lietuvių kalba (premią skiria Kanados Lietuvių Fondas). Už dienoraštį ir klasės mokytojas duos mokiniui pažymį iš rašymo. L.Š.

D. Skukauskaitė

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303

Toronto, Ontario

M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200

prie Royal York

Toronto, Ontario

M8X 1C5

Telefonai:

įstaigos (416) 231-4138

namų 249-2637

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.,
Narys "Better Business" Biuro

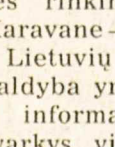
INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

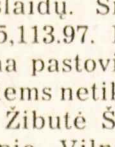
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR

3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

(416) 233-3323

Pranas Barauskas	233-4741
Antanas Genys	231-2839
Juozas Gudas	270-5256
Vacys Žizys	232-1990
Arūnas Stradas — bendradarbis Floridoje	(305)626-7406

DRAUDA

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,

Toronto, Ontario M6P 1A5

TORONTONT

Anapilio žinios

— Vasario 20, sekmadienį, 11 v.r. iškilmingos pamaldos — už Lietuvos laisvę žuvusius, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Prieš pamaldas 10.45 v.r. — vėliavų pakėlimas Anapilio aikštėje.

— Tikinčiosios Lietuvos Diena mūsų šventovėje — vasario 27, sekmadienį. Ta proga rengiama popietė po 11 v.r. Mišių Anapilio salėje, kur bus rodomi vaizdai "Arkivyskupas Matulionis skaidrėse". Trumpa įvadinė žodį tars rašytojas J. Kralikauskas.

— Jaunimo sekcijos rengiamas slidinėjimas — vasario 26, šeštadienį, Moonstone. Kaina — \$25. Skambinti A. Rimkui 769-8619 arba J. Ažubaliui 766-7040.

— Pakrikštyta: dr. Eimučio ir Ritos (Lapienytės) Birgių sūnus Jonas-Petras; Danieliaus ir Elenos (Obeleniūtės) Stemmlerių dukra Debbie-Ann.

— Jaunų šeimų sekcija rengia čiuožimo iškylą kovo 6, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių. Bus išdalinti žemėlapiai į pasirinktą vietą. Po čiuožimo bus vaišės tėvams ir vaikams bei rodomas filmas Anapilio salėje.

— Vasario 8 d. palaidotas a.a. Antanas Gružinskas, 77 m., gyvenęs Creemore, Ont.; vasario 12 d. palaidotas a.a. Kazimieras Balčiūnas, 69 m. amžiaus.

— Ruošiasi tuoktis Sandra Kazilevičiūtė su Peter' Langer.

— A.a. Antaninos Dunauskienės laidotuvių proga giminės suaukojo Lietuvos Kankinių parapijai \$130.

— Mišios vasario 20, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Genovaitę ir Jurgį Račius, 11 v.r. — a.a. Joną Aleksą.

Išganytojo parapijos žinios

— Vasario 16-tos dienos pamaldos bus vasario 20, sekmadienį, įprastu laiku. Laikys kun. Povilas Dilys, giedos vyrų choras "Araš".

— Pamaldas vasario 27, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys; 2 v.p.p. mišrlo šeimom ir lietuviškai nekalbantiems nariams pamaldas anglų kalba laikys kun. Juris Calitis, Šv. Andriaus latvių parapijos klebonas.

— Kovo 2 d., 7.30 v.v., tarybos posėdis pas Emą Šturmiene, 75 Indian Grove.

Lietuvių Namų žinios

— Vasario 8 d. suėjo 9 metai nuo pirmosios bingo dienos L. Namuose. Ta proga visi bingo dalyviai buvo pavaišinti kava ir vaisvandeniais.

— Vasario 6 d. įvyko LN Moterų Būrelio informacinis susirinkimas. Buvo aptarti Užgavėnių karavono reikalai. Ilgametė būrelio narė Konstancija Butienė buvo pakelta į garbės nars. Į būrelį įstojo trys naujos narės.

— Vasario 6 d. LN Vyrų Būrelis visuotiniame savo susirinkime išrinko naują valdybą, apžvelgė praėjusią veiklą ir diskutavo ateities gaires. Susirinkimui pirmininkavo J. Varanavičius. Į valdybą išrinkti: A. Borkertas, V. Bubelis, L. Dūda, V. Kulnys, B. Laučys, Z. Revas ir V. Šimkus.

— Po ilgesnės ligos grįžo dirbti į LN K. Juzumas ir B. Pankievicz.

— Vasario 12 d. įvyko tradicinis Užgavėnių karnavalas. Popietinėje dalyje savo skyrius turėjo 11 vienetų, o programą atliko vaikų darželio auklėtiniai, Maiorono mokyklos mokiniai, vadovaujami D. Viskontienės (vaidino "Meškiukas Rudnosiuokas"), "Atžalyno" jauniai ir "Gintaro" jaunesnioji grupė. Pranešėja buvo Vilniaus karalaitė Rasa Rimkutė. Atsilankė per 500 dalyvių ir žiūrovų. Vakarinė dalis — kaukių balius praėjo labai linksmoje nuotaikoje. Šokiams grojo lietuvių orkestras "Malūnas", o meninę programą atliko: St. Kairio kanklininkės, vyresnioji "Atžalyno" grupė, LN dainos vienetas, "Gintaro" ansamblio dainininkės, ir vyresnioji šokėjų grupė. Pranešėja — Rita Jonaitytė. Skyriai ir kaukės buvo premijuoti. Pelnas bus skirstomas pagal įsijungimą į programą visiems karnavale dalyvavusiems vienetais. Popietinėje dalyje dalyvavo per 400 asmenų.

— Ontario inžinierių sąjungos Niagaros skyriaus sekretoriumi yra Ray A. Slavickas, gyv. Wellande, Ont. Sekančiai kadencijai jis yra nominuotas vicepirmininko pareigoms.

— Iš okupuotos Lietuvos Kana-don imigravusi šeima (artimų giminii iškvietusi) įsikvėsto darbo Toronto. Šeimos tėvas yra gimęs 1931 m. Tautiečiai, galintys parūpinti jam darbą, prašomi pranešti "TŽ" redakcijai.

— KLB Moterų Draugijos Prisi-kėlimo parapijos skyrius paskyrė "T. Žiburiams" \$100 auką. Dėkojame už duosnią paramą lietuviškai spaudai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Gavėnios penktadieniais — Kryžiaus keliai ir Mišios 7 v.v.

— Dėl sniego pūgos Niujorke kun. prof. A. Rubšys į Šv. Rašto seminarą negalėjo atvykti. Seminaras nukeliamas į vasario 25-26 d.d.

— Šį sekmadienį, Vasario 16 proga, pamokslus mūsų šventovėje sakys Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM.

— Kat. moterų skyrius į savo valdybą išrinko B. Cepaitienę, dr. J. Čuplinskiene, D. Bražienę, M. Bumbulienę, A. Jurcevičienę, J. Marcinienę, I. Pankrienę, A. Skučaitę, R. Ulbienę ir R. Valickienę; revizijos komisijon — D. Kersienę, G. Slaboševičienę ir I. Žemaitienę.

— Vasario 8 d. palaidota a.a. Antanina Dunauskienė, sulaukusi 90 metų amžiaus; vasario 12 d. palaidota a.a. Olga Svetulevičienė, sulaukusi 82 m. amžiaus.

— Parapijos metinės rekolekcijos, kurias ves kun. M. Burba, SDB, iš Romos bus kovo 20-27 d.d.

— Bilietai į 30 metų sukaktuvinę parapijos vakarienę platunami po 10 v. Mišių salėje. Vakariene bus kovo 13 d., 5 v.p.p. Atvyks ir provincijolas T. Paulius Baltakis, OFM.

— Parapijai aukojo po \$50: N. Racevičienė, A. J. Sokolovai, L. A. Stulginskai, A. Zarembaitė, \$20 klierikų fondui — S. Mazla-vecienė; \$5 siuntinių persiuntimui — P. Kirstukas.

— Mišios vasario 20, sekmadienį, 8 v.r. — už Juozą Martinaitį, 9 v.r. — už Gapučių šeimos mirusių, 10 v.r. — už vyskupą Vincen-tą Padolskį, 11.30 v.r. — už Lietu- vos laisvę žuvusius.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS paskelbimo 65-ji sukaktis Toronte minima vasa-rio 20, sekmadienį. Programa paskelbta atskirai (šiam puslapyje). KLB Toronto apylinkės valdyba, kuri rengia šias iškilmes, kviečia tautiečius gausiai dalyvauti, ypač Lietuvos vėliaus pakėlime Toronto rotušės aikštėje vasario 19, šeštadienį, 12.30 v.p.p., ir pagrindinėje iškilmėje vasario 20, sekmadienį, 5 v.p.p., kur meninę programą atliks jungtinis choras — 250 dainininkų.

— Anapilio knygynas vasario 20 d. veiks nuo pamaldų ligi minėjimo.

— Tradicinė Tikinčiosios Lietu- vos Diena visose Kanados lietu- vių katalikų šventovėse bus minima pirmąjį kovo sekmadienį — kovo 6. Tą dieną pa- maldos laikomos už pavergtos Lietuvos tikinčiuosius ir da- romos rinkliavos religinei Lietu- vos šalpai. Lietuvos Kanki- nių šventovėje, Mississaugoje, dėl susidėjusių aplinkybių, Tikinčiosios Lietuvos Diena bus minima vasario 27, sekma- dienį.

— Solistės Vilijos Mozūraitytės koncertas įvyks kovo 6, sekma- dienį, Liet. Namuose. Ji rengia "Tėvynės prisimini- mai". Solistė yra 21 m. am- žiaus, altas, neseniai imigra- vusi iš okup. Lietuvos V. Vo- kietijon. Jai akompanuos pia- nistė R. Lampsatyte-Kollars. Programoje taip pat dalyvaus pastarosios vyras smuikinin- kas M. Kollars.

— Lietuvių Skautų Sąjungos 65 m. sukaktuvinė stovykla, įvyks liepos 30 — rugpjūčio 13 d.d., "Woodland Trails" kanadie- čių skautų stovyklavietėje ne- toli Auroros, apie 30 mylių nuo Toronto. Stovyklavietė turi 270 akrų miško, aikščių, kelių ir labai lengvai sutalpins tūk- santinę stovyklautojų. Stovy- klą rengia LSS tarybos pirmija, ūkiniais reikalais rūpinasi org. komitetas, vad. A. Sen- kaus. Platesnes informacijas teikia vienetų vadovai. Regis- tracijos termino ir mokesčio pirmia dar nėra nustatęsi, bet visa tai nedaug skirsis nuo kasmetinės tvarkos.

— "TŽ" skaitytojas Janeliūnas atsiuntė iškarpa iš "The Lea- der-Post" 1983.11.5, kurioje išspausdinta Reuterio infor- macija iš Helsinkio. Esą suo- mių laikraštis "Ilta-Sanomat" paskelbė fotokopijas slapto sovietinės kompartijos doku- mento, kuriame Maskva įsako Estijos kompartijai sustiprin- ti rusų kalbos mokymą nuo vai- kų darželio iki universiteto. Dokumentu data — 1958 m. gruodžio 19 d. Iš kitų šaltinių žinoma, kad toks pat įsakymas duotas ir Lietuvai su Latvija.

Lietuvos nepriklausomybės šventė

Toronte - Mississaugoje

VASARIO 19, ŠEŠTADIENĮ, 12.30 valandą po pietų,
Lietuvos vėliavos pakėlimas prie Toronto rotušės

VASARIO 20, SEKMADIENĮ

Pamaldos — Prisikėlimo šventovėje 11.30 valandą ryto, Lietuvos Kankinių šventovėje 11 valandą ryto, Išganytojo šventovėje — 9.30 valandą ryto
Lietuviška radijo programa — 1.30 val. po pietų iš CHIN stoties banga FM 101

Pagrindinė iškilmė — didžiojoje Anapilio salėje (2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario) **5 valandą po pietų**

Akademine dalyje kalbės buvusi Kanados užsienio reikalų ministerė Flora MacDonald, M.P. ir dr. Antanas Pranskevičius, neseniai atvykęs iš okupuotos Lietuvos.

Meninę programą atliks: solistai — A. Grigas iš Čikagos, S. Žiemelytė, A. Pakalniškytė; jungtinis choras (250 dainininkų), diriguojamas D. Skrinskaitės-Viskontienės ir V. Verikačio, akompanuojamas J. Govėdo.

Jungtinį chorą sudaro: Prisikėlimo par. choras, vad. V. Verikačio, "Aro" choras, vad. taip pat V. Verikačio, "Volungės" choras, vad. D. Skrinskaitės-Viskontienės, Hamiltono Aušros Vartų par. choras, vad. D. Deksnytės-Powell, "Aidas" ir Toronto Lietuvių Namų dainos vienetas, vadovaujami D. Deksnytės-Powell, Lietuvos Kankinių par. choras, vad. J. Govėdo, "Gintaro" dainos grupė, vad. Z. Šilinkaitės.

SPECIALUS AUTOBUSAS nuo Toronto Lietuvių Namų į Anapilį važiuos 4 v.p.p., grįš ten pat — po iškilmės. Norintieji pasinaudoti šiuo autobusu prašomi registruotis Lietuvių Namų raštinėje tel. 532-3311 iki vasario 15.

Visus tautiečius kviečiame dalyvauti 65-se Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinėse ir savo auka prisidėti prie pavergtos Lietuvos laisvinimo bei lietuviybės išlaikymo išeivijoje

Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkės valdyba

VASARIO 16 PROGA

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

prašo aukų visuomeninei-politinei veiklai paremti

Kanados Lietuvių Bendruomenė, vienintelė Kanadoje, nuolatos rūpinasi Lietuvos ir jos suverenumą reikalais, palaiko nuolatinius ryšius su Kanados vyriausybių institucijomis ir informuoja Kanados visuomenę.

1982 metų atliktų darbų santrauka yra paskelbta spaudoje

KLB yra Kanados vyriausybės pripažinta ir įregistruota, todėl \$15 ir didesnės aukos atleidžiamos nuo mokesčių. Galima naudoti vokelius, gaunamus apylinkių valdybose.

Prašome aukoti per KLB apylinkių valdybas arba siųsti šiuo adresu:

Kanados Lietuvių Bendruomenė, 1011 College St., Toronto, Ont. M6X 1A8

KLB krašto valdyba

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo valdyba posėdžiavo vasario 2 d. Aptarė statybos reikalus. Pensininkų namų statyba buvo sustojusi dėl darbininkų streiko ir žiemos šalčių. Pirmas augštas jau baigtas, pradėtas antras. Planuojamas antras pastatas — slaugos namai (nursing home) prie pensininkų pastato. Tam reikalui paruoštas prašymas valdžiai. Ar atsakymas bus teigiamas, dar nežinia. Pensininkų klubo susirinkimas bus balandžio 5, antradienį, klubo patalpose. Jame bus renkama nauja valdyba.

A.a. E. Gugienei mirus, vietoje gėlių paukukojo "T. Žiburiams" \$25 Marija ir Jonas Adomaičiai iš La Salle, Que.

D. Skukauskaitė, studijuojanti žurnalistiką Otavoje, atsiuntė "TŽ" pranešimą apie sovietinės žinių agentūros "Novosti Press Agency" paskleistą žinią apie kun. A. Svarinskui keliamą bylą Lietuvoje. Ši žinia jau ankščiau buvo paskelbta kitų šaltinių. Sovietinė žinia tuo skiriasi, kad ji yra šmeižiškiška: kun. A. Svarinskas esąs kriminalinis nusikaltėlis, palaikęs ryšius su kriminalistu Juozu Survila. Su minėtos sovietinės žinutės paskelbimu siejama K. Ruzevičiaus pavardė. Iš kitų patikimų šaltinių žinoma, kad kun. A. Svarinskas yra vienas drąsiausių bei stipriausių kovotojų už tikėjimo laisvę ir žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje.

Anapilio jaunimo sekcija ruošia slidinėjimo iškylą

į Moonstone (ski resort) vasario 26 dieną.

Kaina \$25.00 asmeniui (įskaitoma autobusas, slidinėjimas ir vaišės po slidinėjimo). Autobusas išvažiuoja 7.15 v.r. nuo Toronto Lietuvių Namų. Smulkesnių žinių teirautis: Jonas Ažubalis 766-7040, Snieguolė Underytė 766-1718 Algis Rimkus 769-8619.

Helmut Rauca, vokiečių 74 m., kaltinamas žydų naikinimu Lietuvoje karo metu, vyriausiojo Ontario teisėjo G. Evans sprendimu turėjo būti deportuotas V. Vokietijon, bet kreipėsi į apeliacinį teismą. Pastarasis tebesvarsto jo bylą. Adv. W. Horkins pareiškė, kad kaltinamasis turi būti teisiamas pagal tarptautinius įstatymus arba Lietuvos vyriausybės pagal savo krašto įstatymus. Lietuva to negalinti padaryti, nes yra okupuota Sov. Sąjungos. Vokietijos vyriausybė negalinti jo teisti, nes anuo metu Lietuva buvo jos okupuota ir Vokietijos įstatymai ten neturėjo teisės galios. Adv.

W. Parker pareiškė, kad H. Rauca, kaip Kanados pilietis, negali būti deportuotas, nes Kanados teisų charta laiduoja piliečių pasilikimą Kanadoje. Jis gali būti teisiamas Kanadoje. Byla dar nebaigta.

Ramutė Plioplytė, Pedagoginio Lituanistikos Instituto neakivaizdinio skyriaus direktorė, dėsto korespondenciniu būdu visus instituto kursus ir taip pat bendrąsias augstesn. lituanistinėse mokyklose dėstomųjų dalykų žinias. Rašyti jai Pedagoginio Lituanistikos Instituto adresu: 5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636, USA.

MONTREALQUE

Dail. A. Tamošaičio knygos "Lithuanian Easter Eggs" sutiktuves rengia lietuvių tautodailės grupė "Vaivorykštė" Aušros Vartų par. salėje kovo 27 d., tuoj po 11 v. pamaldų. Kartu bus rodomas filmas "Lietuvių audinių menas". Filmą pagaminio J. Miltenis, įkalbėjo dr. H. Nagys, muzika — Z. Lapino, patarimai — V. Matulaičio. Knyga ir filmą išleido Lietuvių Tautodailės Instituto. Į knygos sutiktuves iš Kingstono atvyks pats knygos autorius dail. A. Tamošaitis.

Ta proga bus Vilniaus verbių ir margučių paroda. Visi, kurie norėtų parodoje dalyvauti, prašomi skambinti Irenai Lukoševičienei 366-1210 arba D. Staškevičienei 769-1557.

Visuotinis KLB Katalikų Moterų Dr-jos Montrealio skyr. susirinkimas įvyks seselių namuose vasario 20 d., tuoj po 11 v. pamaldų. Bus aptarti einamieji reikalai ir ateities planai. Narės ir viešnios kviečiamos dalyvauti. D.S.

Sol. Gina Čapkauskienė vasario 27 d. išskrenda į Pietų Ameriką, kur Kolumbijoje ir Venecueloje duos eilę koncertų. Šiuos koncertus su simfoniniu orkestru organizuoja "Medellin Cultural". Be to, ir lietuvių tarpe tuo metu bus didelės iškilmės: 25 metai nuo Lietuvių Katalikų Komiteto įsteigimo ir 35 metų sukaktis lietuvių kolonijoms. Iškilmių metu viena aikštė bus pavadinta Lietuvos vardu.

Taip pat sol. Gina per tas tris savaites planuoja kuo daugiau susitikti su vietos lietuviams, pažinti jų gyvenimą ir pasigėrėti tenyščia gamta.

"Aušros" sukaktis. Balandžio 24 d., po 11 v.r. Mišių, KLB Moterų Dr-jos Montrealio skyrius AV parapijos salėje rengia "Aušros"

šimtmečio minėjimą. Paskaitą skaitys poetas dr. H. Nagys. Minėjimas vyks tuoj pat po 11 val. Mišių.

Janina ir Jonas Adamoniai su dukros Violetos šeima atstogavo Havajuose, kur praleido dvi savaites. Tai jau antros jų atstogos, praleistos Havajuose.

Seselės Palmiros iniciatyva kiekvieno ketvirtadienio vakarą seselių namuose vyksta susirinkimai jaunimui. Jų metu yra diskutuojamas Šv. Rašto tiesos. Jaunoji karta yra kviečiama kuo gausiau juose dalyvauti.

Torontiskiai Paulius Dalinda ir p. Vaidilienė su sūnumi dalyvavo savo gimniačio Povilo Petro- nio laidotuvėse Montrealyje.

Pirmoji Komunija vaikučiams šiemet numatyta balandžio 17 d. AV šventovėje. Vaikučius ruošia seselės Palmira. Tėvai, norintieji paruošti savo vaikučius pirmajai Komunijai, jau dabar prašomi užregistruoti juos pas seselę Palmirą. N.B.

Šv. Kazimiero parapijoje — Religinė Liet. Katalikų Šalpa per vysk. V. Brizgį kreipėsi į Montre- alio arkivyskupą rinkliavos reika- lu. Pirmąjį kovo sekmadienį bus visose lietuvių katalikų švento- vėse Tikinčiosios Lietuvos Diena. Bus specialiai rinkliava priespaudą kenčiantiems pavergtos Lietuvos tikintiesiems. — Rekolekcijos bus D. Savaitės pradžioje. Jas ves sa- lezieitis kun. Mečys Burba iš Ro- mos. — Parapijos 75 metų sukak- ties komitetas uoliai ruošiasi iš- kilmėms, kurios įvyks š. m. balan- džio 16-17 d.d. Pakviestas Mont- realio arkivyskupas Paul Gregoire, įteiktas prašymas kultūros minis- terijai pašalpos reikalui, užsakyta koncertui salė. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniai	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Penktadieniai	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmdadieniai	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min.	\$1,000.00	DUODA PASKOLAS:
1 metų	9.75%	
Terminuoti indėliai:		Nekilnojamo turto Asmenines ir prekybines Paskolas atveju apdraustas iki \$10,000
1 metų	9.5 %	
180 — 364 d.	9.25%	
30 — 179 d.	9 %	
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ir daugiau		
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	8.5 %	
su drauda	8.25%	
Čekių sąskaitos	6 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GY- DYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Išskaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praivių. Tel. 533-8008.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tua- letų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

ATLIEKU visokių namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kai- na. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J.S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, paren- gimai namuose ir įstaigose. Skam- binti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Pianino technikas

A. BRIČKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti 255-9924

IŠNUOMOJAMAS arba parduoda- mas arti Toronto Lietuvių Namų tri- jų augštų, 9 kambarių namas. Dvi- gubas garažas. Teirautis vakarais tel. 536-0911 Toronte (12 Edna St.).

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skam- binti 534-3882 Toronte.

ORKESTRAS "Malūnas", grojan- tis lietuviška ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skam- binti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronte.

LIETUVIŠKA ŠEIMAI reikalinga auklė-moteris ar mergaitė prižiū- rėti dvejų metų vaiko. Galima gy- venti kartu. Vieta — miesto centre prie gero susisiekimo. Atlygini- mas geras. Skambinti vakarais po 6 v.v. J. Valevičienei tel. 960-5804 Toronte.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Ivaizdūs progoms skambinti į "Pe- tals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatys- blos į Igonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvi- nių gėlių tvarkymo srityje.